

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 7 • Perjantaina 3. huhtikuuta 2009

60. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Palmusunnuntain virpomisperinteellä on ikää

Ensi sunnuntaina, mikäli vanhoja perinteitä pidetään vielä yllä, ovat virpojat pajunoksineen liikkeellä. Virpojat toivottavat terveyttä ja pitkää ikää virvottavilleen.

- Palmusunnuntain perinne juontaa juurensa Jerusalemin tapahtumiin. Jeesus ratsasti palmusunnuntaina Jerusalemiin ja kansa levitti palmunoksia tielle. Täällä pohjolassa palmunoksat on korvattu pajuilla, kertoo vampulalainen Erkki Poutanen. Hänen äitinsä Katri kertoi pojalleen omista lapsuusmuistoistaan.

- Rajan takan Karjalassa ortodoksit pitivät palmusunnuntain aattona liturgian, jossa pajunoksat siunattiin ja ne jaettiin seuraavana päivänä kirkkokansalle siunauksen toivotuksena.

- Luterilaisissa kodeissa nuoret kävivät virpomassa koristelluilla pajunoksilla lähinnä sukulaisia. Virvotuiksi tulivat tädit, sedät, enot ja kummit, joita pidettiin erittäin suuressa arvossa.

Virpomisen tarkoitus oli tuottaa siunausta virvottavilleen. Virpomisen yhteydes-

sä lausuttiin erilaisia loruja, jotka päättyivät usein siunauksen toivotukseen ”virvon varvon tuoreeks terveeks tulevaks vuodeks”.

Nuoret virpojat jättivät virpomisosan taloon, jossa he olivat käyneet virpomassa. Oksa asetettiin oven päälle, jossa sen uskottiin tuovan siunausta ovesta kulkeville.

- Sulle vitsa, mulle palkka. Näinhän ne virpojat sanovat, mutta äitini lapsuudessa virpojat kävivät hakemassa palkkansa vasta pääsiäisenä. Palkkiona an-

nettiin karamelleja, pieniä esineitä sekä rahasummia.

- Muutamissa taloissa vitsa säästettiin kesään asti ja sillä virvottiin lehmät, kun ne laskettiin laitumelle. Tämän uskottiin suojelevan karjaa kaikelta pahalta.

- Virpomisvitsa poltettiin lopulta juhllisesti tuvan leivinuunissa, muistelee Erkki Poutanen äitinsä kertomuksina.

Katri Poutanen oli syntynyt Jaakkimassa vuonna 1915.

*Lauttakylälehti
Satu Ojala*

Tässä lehdessä mm.

Evakkolapsille oma laulu	3
Eila ja Teuvo ovat kotiutuneet Mellilään	7
Mummon arkun tarinoita, osa 1	9
Iha tossii kalajuttui	10

**Toimitus on avoinna
tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14.
Suljettu Pitkäperjantaina 14.4.**

**Seuraavat lehdet ilmestyvät
17.4., 8.5., 29.5.**

*Virvon varvon, tuoreeks terveeks,
tulevaks vuueks.
Jumala sinua siunatkoon.*

*Virvon varvon vitsa on uus
kaunis niin kuin kukkiva kuus.
Elämän onnen toivotan siulle,
siitä mie pyyn palkan miulle.*

*Virpoi varpoi, tuoreeks terveeks,
tulevaks vuueks.
Mie varvon viisahasti,
taputtelen taitavasti.
Isännälle pitkä ikä,
emännälle perä levvii,
tyttäreille punaset posket,
pojille maan perintö.
Kui mont varpaa, nii monta vasikkaa,
kui mont oksaa, nii mont orhii.
Munanen kanasesta,si,
voilusikka lehmästäsi.
Siul vitsa, miul palkka.*

Värikästä Pääsiäistä!

On vaikea kuvitella toista pääsiäisen kaltaista värin, tapojen ja symbolien sekoutusta. Mistä meille on voinut rantautua kukko, joka munii värikkäitä munia, ja miksi ihmeessä se istuu vihreällä ruoholla jäniksen vieressä? Entä se pääsiäisen väri, keltainen?

Palmusunnuntai-sanana merkityksen Jerusalemiin ratsastavan Jeesuksen kunniaksi ymmärtää, mutta mistä tulevat malkamaanantai, tikkutiistai, kellokeskiviikko, lankalauantai? Nimityksiin ja niiden variaatioihin törmää länsisuomalaisessa kansanperinteessä, mutta onko niitä kaikkia käytetty myös Karjalassa? Useimmat ei-kirkolliset pääsiäisviikon tavat ovat unohtuneet jo kauan sitten, mutta eri päivien nimityksiä muistellaan edelleen.

Omaan lapsuuteni kuului aina lähisuvun ja läheisimmän naapurin mummon

virpomisen palmusunnuntaina. Omissa, tavallisissa vaatteissa, virpomisosat värikkäillä karkkipapereilla koristeltuna. Silloin vielä korostui virpomisen todellinen merkitys: terveyden ja onnen toivottaminen. Palkka oli haettava erikseen, vasta pääsiäissunnuntaina.

Värejä käytettiin myös kananmunissa, joiden pinta väritettiin mahdollisimman kuviolliseksi ja kirjavaksi aivan tavallisilla värikynillä. Keski-Euroopassa matkaillessa näkee maataloilla valmiiksi värjättyjä kirkkaanvärisiä kananmunia, kun taas meillä Suomessa monet värjäävät sipulin-kuorien avulla munat paljon hillitymmän punertavan ruskeiksi. Sanotaan, että kristittyjen ensimmäinen pääsiäismuna olisi ollut punainen, joka on ylösnousemuksen väri.

Kirkossa pitkäperjantain musta synkkyys vaihtuu

pääsiäisaamuna valkoiseen väriin, joka kertoo ristillä kärsineen puhtaudesta ja viattomuudesta.

Entä se keltainen? Kevään ja auringon väri, joka löytyy kananmunan keltuaisesta. Pääsiäisen symbolina keltainen viestittää sisältä ulos murtautuvasta elämästä. Munan sisällä kehittynyt keltainen poikanen, ja kivellä suljetusta haudasta murtautuu elävä Kristus.

Toisaalta kananmuna pääsiäisen vietossa periytyy myös kaukaa pakanallisesta historiasta. Keski-Euroopassa kevään ja auringon nousun jumalatar Ostara tai Eastre saattoi näyttäytyä ihmisille jäniksen hahmossa, ja hän lahjoitti myös munia. Nimellä on yhteys auriongon nousun ilmansuuntaan, itään, kuten voi päätellä esimerkiksi englannin ja ruotsin kielen sanoista east ja öster.

Entäpä se muniva kuk-

ko? Kristityille kukko tuo mieleen eläimen, joka kiekumisellaan herättää Pietarin omantunnon. Lieneekö kukkoperinteellä myös eikirkollinen vastineensa?

Pääsiäiseen liittyy mukava tarina Rummunsuolla vuonna 1898 syntyneestä ukistani, Antti Heinosesta. Hän haki aikanaan pajunok-

sat samalla hartaudella kuin me Loimaalla syntyneet lapsenlapset. Oksat koristeltiin myös tuolloin karamellipapereilla, tilaisuuden tullen myös kreppipaperilla. Palmusunnuntaina hän sitten kiersi virpomassa kaikki lähinaapurit ja lähiseudun sukulaiset.

Legendaksi muodostui

pieni tummanpunaiseksi maalattu puinen arkku, jonka oli valmistanut ehkä Antti Antti-isä tai joku enoista, sillä kun poika meni palkoil- le, 30 cm pitkä ja 20 cm korkea arkku täyttyi herkuista: karkeista, kananmunista, pipareista ja ringleistä.

Äitini Airi osaa edelleen valmistaa kotitekoista ”vanhanajan” mämmiä, joka on vanha karjalainen pääsiäisruoka. Pääsiäispyhinä nautittiin myös piiraita ja lihapottia, joka maustettiin suolalla, pippurilla ja sipulilla. Antti-isä ripusti kevään merkiksi lapsille pääsiäiskeinun, eli laudanpätjän naruilla navetanvintin kattoon kiinni. Toinen keinulauta saattoi tulla pihalle, jonne asetettiin pöllin päälle pitkä puinen lankku.

Tässä ei tullut mainittua kuin pieni osa pääsiäisen perinteistä. Noidat ja trullit sivuutan täysin, samoin rahkaherkut ja monet muut. Auringonkeltaista ja värikästä pääsiäisjuhlaa toivottaen,

Taina L.

3.4.2009

Perinteet

Tunnetussa musikaalissa Viulunsoittaja katolla isä-Tevje laulaa Perinteet, perinteet ... Samalla hän haroo hiuksiaan ja tömistelee maata, kun ihanat, omapäiset tyttäret eivät noudatakaan niitä vanhoja tuttuja perinteitä, jotka ovat Tevjelle kaikki kaikessa ja joiden mukaan eläen elämä on tuttua ja turvallista.

Pääsiäinen on perinteiden aikaa. Monet asiat toistuvat vuosi vuodelta samanlaisina. Muutoksiakin vuosien myötä tulee, jotkut huomaamatta, toiset nopeasti, rajustikin. Ajatelkaapa, mitä karjalainen kulttuuri on tuonut tullessaan koko Suomeen, vaikkapa vain pääsiäisen vietossa; virpominen, mämmi, pasha... ja kaikki tämä on levinnyt ympäri maata. Miksi? Siksi, että lähes puoli miljoonaa evakkoa muutti eri puolelle Suomea omine tapoineen, kulttuureineen ja resepteineen – mikä karjalaisen kulttuurin voittokulku se onkaan ollut kaikesta surusta ja tuskasta huolimatta.

Ei siinä ole pärjännyt savolainen piimärieska eikä Tampereen mustat makkarat. Karjalanpiirakoista voi sanoa tulleen jo suomalainen kansallisruoka, jota tarjotaan ulkomaalaisille suomalaisena erikoisuutena – ei enää karjalaisena.

Moni vanhempi on joutunut Tevjen lailla haromaan hiuksiaan kulttuurien kohdatessa. Kun omat lapseni olivat pieniä, he kävivät virpomassa kauniisti pukeutuneina. Asiasta keskusteltiin, miksi kaverit saa pukeutua noidiksi ja me ei? Perustelut menivät lävitse, kun lapset olivat pieniä, mutta viimeisinä virpomisvuosina saattelin kaksi noitaa matkaa – omapäisiä kun tyttäret olivat, kuten Tevjelläkin.

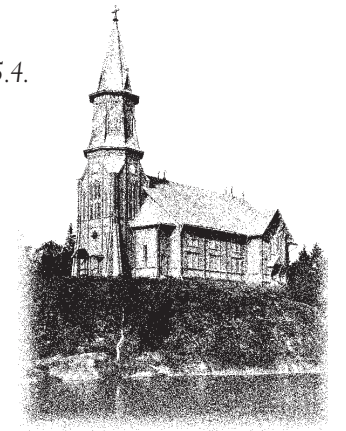
Luumme koko ajan uutta kulttuuria, kohtaamme uutta, otamme sieltä sen, mikä tuntuu sopivalta ja hyvältä omiin arvoihimme suhteutettuna. Meitä seuraava sukupolvi luo taas omaa kulttuuriaan omiin arvoihinsa suhteutettuna. Eikä se kulttuuri ole enää karjalaista, pohjalaista tai savolaista, vaan globaalia.

Tevjen lailla täytyy olla valmis pitämään kiinni siitä, minkä juuri minä koen tärkeäksi, luovuttamattomaksi. Kulttuuri on osa minua, osa identiteettiäni, sitä ei voi vaihtaa kuin paitaa, muiden mielipiteiden, aatevirtausten tai muotien mukaan.

Helena Sulavuori

Hartaus sunnuntailla 5.4.

KUNINGAS SAAPUU

Palmusunnuntain sanoma on sykähdyttävän ilon ja ahdistuksen sanoma. Toisaalta lapsetkin iloitsevat niin äänekkäästi, että arvokkaat vanhemmat katsovat sitä pyhäinhäväistykseksi. Tempelin rauha rikkoontuu, kun lapset mekastavat. Kadulla ihmiset iloitsevat, kun heidän keskuuteensa saapuu aasin varsalla ratsastava ystävä, sairaitten parantaja ja heikkojen puolustaja Jeesus Nasaretilainen. Kuinka tämä hiljainen ratsastaja saa aikaan tällaisen hälinän, ilon ja kiitoksen?

On aivan selvää, että Rooman vallan alla elävät hallintomiehet säikähtävät tällaista menoa. Miten tätä puolustaisi, miten tämän hälinän saisi loppumaan? Tuo kysymys ei ollut helppo ratkaista. Kansan hillitseminen oli vaikeaa, roomalaisten pelko oikeastaan vieläkin vaikeampaa. Melu ei keskittynyt vain tempeliin, vaan se levisi myös kaduille. Siellä se oli kaikkien nähtävissä. Ei siis ihme, että Jeesuksen vihamiehet tekivät kaikkensa, hiljentääkseen kansan.

On suorastaan merkittävää, että roomalaisten pelko ei sitenkään saanut johtomiehiä niin raivoihinsa kuin temppelin tapahtumat. Sinne saapuu taivaallinen Kuningas, joka osoittaa, että temppelissä alkaa uusi aikakausi. Nyt ei enää myydä uhrieläimiä eikä niitä uhrata temppelissä, vaan temppelissä tulee muistaa, mitä Jumala on kansalleen antanut. Jumala on osoittanut rakkautensa kaikkia ihmisiä kohtaan antamalla YHDEN AINOAN UHRIN, joka riittää ikuisiin aikoihin. Tästä uhrista kansan tuli kiittää ja jättää kaikki kaupanteko pois temppelistä. Tästä uhrista riittää kiitosaihe meillekin, jotka olemme tulleet liitetyksi jaloön viinipuuhun niin kuin Paavali toteaa.

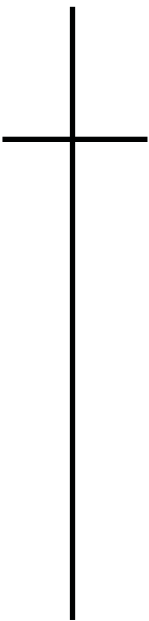
Miten me tämän päivän ihmiset käsitämme tämän Kuningaan viestin. Kyllähän meidän keskuudessamme on niitä, jotka ilolla yhtyvät pääsiäisajan sanomaan. On niitä, jotka ovat huiskuttamassa Vapahtajallemme kärsimysviikon alkaessa ja toivottamassa Jeesuksen tervetulleeksi keskuuteemme. Kuitenkin joudumme kysymään, kuinka moni jaksaa seurata sydämessään niitä tapahtumia, joista hiljaisen viikon aikana kerrotaan. Unohdammeko, että Jeesus kertoi aivan uudella ja hämmästyttävällä tavalla Jumalan rakkaudesta. Unohdammeko, että tämä uusi rakkauden tajuaminen merkitsee myös elämän uudistumista omalla kohdallamme. Huomaammeko maailman hädän ja tuskan sellaisena, että meidänkin tulee olla päästämässä lähimmäisemme tuskan alta valoon ja vapauteen.

Kristikunnan suurin juhla on edessämme. Voimmeko hiljaisen viikon jälkeen todella kokea ilon voitosta, ylösnousemuksen riemun ja sen vaikutuksen elämäämme. Olemmeko mukana Vapahtajamme surun ja hädän keskellä niin syvästi, että koemme koko sydämeistämme myös sen voiton riemun, jonka Jumala antaa maailmalle oman Poikansa ylösnousemuksen kautta. Ethän sinäkään tahdo jäädä tämän maailman taistelujen, halujen ja himon valtaan, vaan lähdet seuraamaan sitä Kuningasta, jonka rakkaus ja huolenpito on rajaton.

Siunattua pääsiäisaikaa toivottaen

Eino Orpana

Kuolleita

Rakkaamme

Hilja Jakonen

o.s. Puntta

* 25.4.1916 Kurkijoki

† 12.3.2009 Huittinen

Kaivaten

Verttu ja Veikko

Jari ja Evva

Rami

Riikka, Jussi, Anna ja Laura

Elvi ja Jaakko

Helmi, Tapio, Niilo, Väinö ja Eino

Muut sukulaiset

*Enkelä äidin vierellä kulki,
tärthui käteen, silmät sulki,
kosketti hiljaa posken nukkaan,
selitti hellästi hepeasta tukkaa,
sylisi kietoi siivillään,
kuiskasi hiljaa, lähdetään.*

*Siunaus toimitettu. Lämpimät kiitokset osanotosta.
Eietyiset kiitokset heitajille äidin hyvästä Annala-vuodesta.*

Eino Matias AHOKAS

s. 9.7.1927 Kurkijoella
k. 24.3.2009 Loimaalla

Älä koskaan sano:

"Tämä on iäti minun."

Elon maljasta juovu,

taas siitä, jos tarpeen, kivutta luovu.

On maailman rikkaus sinun,

kun mitään et omakses ano.

Elä pelotta varassa yhden kortin:

Näet aina avoinna kuoleman portin.

Markku ja Roosaa

Enni, Markus, Onni ja Sinna

Maria

Veli ja sisko perheineen

Siunaus Loimaan srk:n kappelissa 18.4.2009 klo 11.00.

Muistettavaa

Kurkijoen marttayhdistys ry hallituksen
kokous 6.4.2009 klo 17.00 Kemppisellä.

Hiitola-Kurkijoki Sukututkijat kokoontuu
torstaina 16.4.09 klo 18. Karjalatalon Wärt-
silä-salissa Helsinki Käpyläkuja1. Aihe:
suku Schwartz. Tervetuloa kaikki, joita aihe
ja pitäjämme sukututkimus kiinnostaa. Ko-
koustila on auki jo klo 15. Seur. kokous 14.5.
Lisätietoja Harri Kekiltä p. 050-304 1324 tai
hkekki@gmail.com.

Loimaan Seudun Karjalaseuran Teatterimatka Tampereelle 17.4.2009 "Herras-
mieshujarit" matkan aikataulu: klo 16.45
Hirvikoski, apteekin pysäkki, klo 16.50 Kau-
nismäenkatu, klo 17.00 Tori. Jos kysyttävää,
soita 040-5824983

Hiitolan Pitäjäläseuran järjestämä huhti-
kuun **tarinailta** pidetään ti. 21.4. klo 18
Ortodoksikirkon kahviossa, Maantiekatu
46 Pori. (huom. aika ja paikka) Kirkkoon
tutustumista ja esittelyä. Tervetuloa entiset
ja uudet tarinoijat.

Evakkolaisten Tuomasmessu Helsingissä
Agricolan kirkossa 26.4.2009 klo 18, osoite
Tehtaankatu 23.

Kurkijoki-seura ry järjestää yhdessä Vpl.
Pyhäjärvi-seuran ry kanssa retken Naanta-
liin ja Kultarantaan. Lähde kanssamme al-
kukesän kukkaloiostossa kylpevään Lounais-
Suomeen la 6.6.2009. Matkan hinta seu-
ramme jäsenille ja heidän ystävilleen on 40
euroa/henkilö. Ilmoittautumiset mielellään

NIMIPÄIVÄT

Huhtikuu

3 Pe	Sampo, Veeti
4 La	Ukko
5 Su	Palmusunnuntai, Irene, Irina, Ira, Iro
6 Ma	Ville, Vilho, Vilhelm, Viljami, Vili, Jami
7 Ti	Allan, Ahvo
8 Ke	Suoma, Suometar
9 To	Mikael Agricolan päivä, suomen kielen päivä
	Elias, Eelis, Eeli, Eljas
10 Pe	Pitkäperjantai, Tero
11 La	Verna
12 Su	Pääsiäispäivä, Julia, Julius, Juliaana, Janna
13 Ma	2. Pääsiäispäivä, Tellervo
14 Ti	Taito
15 Ke	Linda, Tuomi
16 To	Jalo, Patrik

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Liisa Koistinen, Lauri Laukkanen,
Tapio Nikkari, Jaakko Taitonen ja Leena Virtanen

Toimitussihteeri: Helena Sulavuori
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoinna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
p. (02) 762 2551, 050-521 3336, toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä nume-
roista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja ly-
hentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä
tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituk-
sesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %

Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset
sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä
lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 12 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 35 euroa
6 kk..... 20 euroa
3 kk..... 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

Tilinumero: LSOP 523900-4897
Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Kuka kirjoitti aikoinaan ensimmäisenä vankina Suomessa Ylioppilaaksi?
2. Mikä on Itämeren keski-syvyys?
3. Ketä kreikkalaista on nimitetty lääketieteen isäksi?
4. Mikä kaupunki sijaitsee Israelin eteläisimmässä nipukassa?
5. Mitä liikuntamuotoa ark-kiipiispa Jukka Paarma harrastaa säännöllisesti?
6. Mikä oli Lasse Virenin ammatti ennen kuin hänet valittiin kansan-edustajaksi?
7. Mikä valtio oli aiem-min nimeltään Persia?
8. Milloin käytiin 30-vuo-tinen sota?
9. Paljonko kirahvi voi painaa?
10. Mikä on nimeltään Tampereen kaupungin pääkirjasto?

jo pikapuoliin, mutta viimeistään 30.4.09
mennessä Riitta Sainio puh 040-5447
582 tai Sakari Karsila puh 0400-210208
Huom! tarkempi ilmoitus Kurkijokelainen 8,
17.4.2009

Karjalan liiton tapahtumakalenterista:
18.4.2009 Pitäjä- ja sukumarkinat
25.4.2009 Karjalan kielen seminaari
28.4.2009 Tutustumismatka Viipurin
arkistoon

3.4. Ps. 43:2-3. Sinä, Jumala, olet ainoa turvani. Miksi olet hylännyt minut? Miksi minun täytyy kulkea surusta synkkänä, kärsiä vihollisen sortoa? Lähetä valosi ja totuutesi! Ne johdattakoot minua, ne vieköt minut pyhälle vuorellesi, sinun asuntoihisi.

4.4. Jes. 29:15-16. Voi niitä, jotka kätkeytyvät Herralta salatakseen suunnitelmansa, niitä, joiden teot piilevät pimeydessä ja jotka sanovat: "Kukapa meidät näkisi, kukapa meidät tuntisi!" Voi teidän kieroutuneita ajatusianne! Eikö savevalaja muka ole saveaan kummempi? Sanooko teos tekijästään: "Ei hän ole minua tehnyt"? Sanooko luomus luojastaan: "Ei hän mitään ymmärrä"?

5.4. Palmusunnuntai Sak. 9:9. Iloitse, tytär Siion! Riemuitse, tytär Jerusalemi! Katso, kuninkaasi tulee. Vanhurskas ja voittoisa hän on, hän on nöyrä, hän ratsastaa aasilla, aasi on hänen kuninkaallinen ratsunsa. Virsi 61:1. Ken tahtoo käydä Herran askelissa, käy tietä vehnänsiemenen: kuin siemen hänkin kuolee.

6.4. Hiljaisen viikon maanantai Fil. 2:8. Hän alensi itsensä ja oli kuuliainen kuolemaan asti, ristinkuolemaan asti.

7.4. Hiljaisen viikon tiistai Jes. 52:13-14. Katso, minun palvelijani menestyy: hänestä tulee korkea, ylhäinen ja suuri. Ja kuitenkin monet järkyttyivät hänet nähdessään - tuskin häntä enää ihmiseksi tunsi, niin kammottavasti hänet oli runneltu.

8.4. Hiljaisen viikon keskiviikko Room. 5:6. Meistä ei ollut itseämme auttamaan, mutta Kristus kuoli jumalattomien puolesta, kun aika koitti.

9.4. Kiirastorstai 1 Kor. 10:16-17. Eikö malja, jonka me siunaamme, ole yhteys Kristuksen vereen? Ja eikö leipä, jonka me murramme, ole yhteys Kristuksen ruumiiseen? Leipä on yksi, ja niin mekin olemme yksi ruumis, vaikka meitä on monta, sillä tulemme kaikki osallisiksi tuosta yhdestä leivästä. Virsi 222:2. Jeesus Kristus, elämäme, lunastaja synneistämme, suostui ristinkuolemaan, kuoleman voitti kuollessaan.

10.4. Pitkäperjantai Jes. 53:6. Me harhailimme eksyneinä kuin lampaat, jokainen meistä kääntyi omalle tielleen. Mutta Herra pani meidän kaikkien syntivelan hänen kannettavakseen.

Virsi 70:1. Kun katson ristin ihmettä, niin pääni painuu häpeillen. Jo murtuu mieli ylpeä ja suuruus, valta ihmisen.

11.4. Hiljainen lauantai Job 19:25-27. Minä tiedän, että lunastajani elää. Hän sanoo viimeisen sanan maan päällä. Ja sitten, kun minun nahkani on riekaleina ja lihani on riistetty irti, minä saan nähdä Jumalan, saan katsella häntä omin silmin, ja silmäni näkevät: hän ei ole minulle outo! Tätä minun sydämeni kaipaa.

12.4. Pääsiäispäivä Jes. 25:8. Kuolema on nieltä ainiaksi. Herra Jumala pyyhkii kaikkien kasvoilta kyynelät ja vapauttaa kansansa alennuksesta ja häpeästä kaikkialla maan päällä. Näin on Herra puhunut. Virsi 96:1. Kuoleman kahleet murtanut on Kristus voitollansa, elämän portin aukaissut haudasta noustessansa. Siis nyt kaikki riemuitkaa, Herraa kunnioittakaa. Hän voiton sai. Halleluja, halleluja!

13.4. 2. pääsiäispäivä Luuk. 24:34. Herra on todella noussut kuolleista! Virsi 93:1. Nouse mieli, käännä kieli Jeesuksesta veisaamaan. Hän on täällä surun säällä turvan tuonut kuollessaan, syntisille, saastaisille Isän armon autuaan.

14.4. Pääsiäisen jälkeinen tiistai Luuk. 24:36-39. Yhtäkkiä Jeesus itse seisoi opetuslastensa keskellä ja sanoi: "Rauha teille." He pelästyiivät suunnattomasti, sillä he luulivat näkevänsä aaveen. Mutta Jeesus sanoi heille: "Miksi te olette noin kauhuissanne? Miksi teidän mieleenne nouse epäilyksiä? Katsokaa minun käsiäni ja jalkojani: minä tässä olen, ei kukaan muu. Koskettakaa minua, nähkää itse. Ei aaveella ole lihaa eikä luuta, niin kuin te näette minussa olevan."

15.4. Pääsiäisen jälkeinen keskiviikko Apost. 2:30-31. Pietari puhui: "Daavid oli profeetta, ja Jumala oli valalla vanhojen luvannut asettaa Daavidin valtaistuimelle hänen oman jälkeläisensä. Daavid tiesi tämän ja näki ennalta Kristuksen ylösnousemuksen. Sitä hän tarkoitti sanoessaan, ettei Herra hylkää häntä tuonelaan eikä hänen ruumiinsa maadu."

16.4. Pääsiäisen jälkeinen torstai Mark. 16:14. Viimein Jeesus ilmestyi myös yhdelletoista opetuslapselleen heidän ollessaan aterialla. Hän moitti heidän epäuskoaan ja heidän sydämensä kovuutta, kun he eivät olleet uskoneet niitä, jotka olivat nähneet hänet kuolleista nousseena.

Evakkolapsille oma laulu

Pääkaupunkiseudun evakkolasten hengellisessä päiväpiirissä Karjalatalolla oli helmikuussa vieraana Anna-Mari Kaskinen, kirjailija, runoilija, sovittaja, toisen polven evakkolapsi. Paikalla oli ennätysyleisö yli 50 henkilöä.

Anna-Mari Kaskinen kertoi koskettavasti "Kaukaa kotoa" teemanaan omasta runoilijan ja lauluntekijän evakkomatkastaan ja laulujen synnystä. Anna-Mari oli evakkoudestaan ammentaen sanoittanut pyynnöstä evakkolapsille omistetun laulun. Evakkolasten laulun sanat koskettivat, herkistivät ja saivat kyynelehtimään.

Ystävä sä lapsien- sävelellä laulettava Evakkolasten laulu kajahtaa evakkolasten Tuomasmessussa Helsingissä Agricolan kirkossa, Tehtaankatu 23, 26.4.2009 klo 18.

Eero Voutilainen

Evakkolasten laulu

(sävel Ystävä sä lapsien, virsi 492)

Tunnet, minut, Jumala.
Elämän sain sinulta.
Tiedät lapsen herkat
vaiheet,
riemun hetket, murheen
aiheet.
Tunnet minut, Jumala,
kauas kuljin kotoa.

Mielessäni tavoitan
varhaisimman maiseman,
äidin kasvot vuoteen yllä,
isän äänen muistan kyllä.
Kaikki se on tallella
sydämeni pohjalla.

Minne kuulun, tiedät sen.
Vielä tunnen kaipauksen.
Kauas taakse jäivät juuret.
Tiedät kaikki haastet
suuret.

Kyyneleet ja toivon näit.
Paljon muuttui, sinä jäit.

Kuinka kaunis on se maa,
jossa nyt saan asustaa.
Rakkaista ja ystävästä
on niin paljon kiittämistä.
Kodin annoit, työhön veit.
Herra, kaiken hyvin teit.

Jälkeen pitkän taipaleen
vielä yhden matkan teen
kohti suurta salaisuutta,
kohti isänmaata uutta.
Kirkkaudessa kodin sen
Kohtaan kasvot rakkaiden.

Evakkolapsille lämmöllä
18.2.2009

Anna-Mari Kaskinen

Räihävaaran koululaiset - tavataanko Kurkijuhlilla ensi kesänä?

Katselen tässä vanhaa koulukuvaa, kuva on otettu välirauhan aikana Räihänvaaran koulussa. Vielä muistan kuinka se oli tärkeä tilanne, siinä me seisomme ja istumme jäykkänä kuin patsaat. Opettajamme Jussi Hiekka-

nen istuu oppilaiden keskellä, Hän oli ankara opettaja ja ehdoton auktoriteetti luokalla. Vuosi oli varmaankin 1942, olin silloin yläkoulun ensimmäisellä luokalla.

Niin meidät sitten riopoteltiin pitkin maailmaa.

Kun nyt katson tätä kuvaa, muistelin heidän nimiään, en muistanut kaikkia.

Tuli mieleeni, mitä näille koululaisille nykyisin kuuluu ja kuinka moni meistä on jo poistunut tästä maailmasta.

Mitä mieltä olisitte ajatuksesta kokoontua ensi kesän Kurkijuhlille, me "vanhat" Räihänvaaran kansakoululaiset. Olisi hauska jälleennäkeminen ja muistaisimmeko vielä toisemme.

Ottakaa kantaa ehdotukseeni, olisi jännää nähdä ketä tulisi.

Hyvää kevättä kaikille toivottaa Terttu Järvinen os. Rasilainen. (terttu.jarvinen@luukku.com)

Muista surussa
Kurkijoki-
adressilla
hinta 12 €
saatavissa toimituksesta

PALVELEMME
Ma - Pe 9 - 17
La 9 - 13

LOIMAAN KIVI
KIVICENTER
Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

Kirjoituskilpailu

Kurkijoki-Säätiö ja sanomalehti **Kurkijokelainen** julistavat kirjoituskilpailun, joka on avoin kaikille, joilla on muistoja ja kokemuksia ajalta, jolloin karjalaiset oli siirretty uusille asuinsijoille. Sopeutuminen, oman maan hankinta, rakentaminen sekä vastaan tulleet muut vaikeudet koettelivat tuolloin siirtoväkeä usein jopa kohtuuttomasti. Mutta oli myös ilon ja onnen hetkiä, jotka antoivat toivoa ja uskoa tulevaisuuteen.

Kirjoittakaa niistä, mieluummin koneella, ja lähettäkää tuotoksenne 30.9.2009 mennessä osoitteella: **Sanomalehti Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA**. Kuoreen merkitä: "Kirjoituskilpailu" ja nimimerkki. Kuoren sisälle on laitettava kirjoituksen lisäksi suljettu kuori, jonka päällä on nimimerkki ja sisälle on laitettava paperi,

jossa on nimimerkki ja kirjoittajan nimi ja osoite sekä puhelinnumero. Lisätietoja tarvittaessa voi soittaa numeroon 0500875211 (Eino Vepsä).

Kurkijokelaisella on oikeus julkaista vastikkeetta kaikki kirjoitukset ja ne jäävät Kurkijoki-Säätiön omaisuudeksi ja säilytettäväksi Kurkijoki-museossa.

Parhaat kirjoitukset palkitaan ja palkinnot jaetaan Kurkijokelaisen 60-vuotisjuhlassa Loimaan Heimolinnassa 15.11.2009.

Toivomme runsasta osanottoa, sillä kyseisistä rakentamisen ja raivaamisen ajoista ei ole tarpeeksi tallennuksia ja niistä muistavien joukot nopeasti vähenevät.

Kurkijoki-Säätiö

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Pitäjä- ja sukumarkkinat

Karjalaiset pitäjä- ja sukumarkkinat järjestetään Karjalatalossa Helsingissä lauantaina 18.4.2009 klo 11 - 16. Tapahtumassa esitellään luovutetun Karjalan pitäjien ja sukuseurojen toimintaa ja saadaan tietoa Karjalan historiasta, muun muassa pitäjien sijainnista, kylistä ja suvuista, murteista ja muista ominaispiirteistä. Esillä ovat myös kesän kotiseutumatkakartat. Ohjelmassa on sukututkimukseen, pitäjiin, matkailuun ja Karjalan vaiheisiin liittyviä tietoiskuja ja matka- ja maisemakuvia. Kävijät voivat tutustua myös karjalaisiin pitäjälehtiin ja pitäjä- ja sukukirjoihin. Seurat esittelevät esittelypöydillä pitäjänsä, toimintaansa ja kauppaavat julkaisuja ja muita seuran tuotteita. Myös Kurkijoki-Säätiölle ja sukuseuroille on varattu pöydät pitäjä- ja sukumarkkinoilta.

Ohjelma

klo 11 Tilaisuuden avaus, juhlasali
klo 11-15 Sukututkijan päivystys, FT Kari-

Matti Piilahti
klo 11.30 Karjalan kartat – matka sinne mitä ei enää ole, DI Pekka Lehtonen
klo 12 Vanhoja filmejä ja kotiseutumatkakuvia
klo 12 Kartta koti-Karjalaan -hanke, Martti Nuikka
klo 13 Esitelmä: Lahjoitusmaatalonpojat, FM Riikka Myllys
klo 14 Sukututkimuspiiri- en esittäytyminen
klo 14.30 Kartta koti-Karjalaan -hanke, Martti Nuikka

Karjalan kirkoista öljyväri- ja grafiikkateoksia

Nyt on mahdollisuus ostaa luovutetun Karjalan kotikirkko taiteilija Pertti Salmen öljyvärimaalauksena tai grafiikan lehtenä. Taulut ovat esillä Karjalatalon juhlasalissa pitäjä- ja sukumarkkinoilla 18.4. klo 11-16 sekä Karjalaisilla kesäjuhlilla Kuopiossa 12.-14.6.2009.

Valmistui 1880 ”kolmen tien risteykseen”. Arkkitehti Frans Sjöström. Kirkkoon mahtui 1500 kuulijaa. Rakennettu soveltaen tiiliarkkitehtuurin muotokieltä puurakenteeseen. Paloi maan tasalle 1991. Taulun koko: Korkeus: 60 cm. Leveys: 50 cm. Hinta: 350€. Maalannut: Pertti Salmi

- Sodan päätyttyä, sen jälkeisen vuonna 1945, oli erään kylän väkeä radioa kuuntelemassa. Alkoi kuulua tuttu laulu: ”Mä vartiossa seison, nyt yössä yksinään.” Eräs kylän eukko, joka oli kuullut, että radio-ohjelmat lähetettiin yleensä suoraan paikanpäältä, oletti nytkin

asian olevan näin ja sanoi huokaisten: Hyvät ihmiset, eivätkö ne jo päästä tota pois, ko kaikki muut tulivat jo viime vuonna.

- Mörkölän Miinalta oli kuollut aviomies ja nyt Miina itkeskelee ikävissään, kun Vienolan Alma tulee Miinalle vieraaksi. Alma ihmettelee Miinan itkua ja tokaisee: Itketkösinä miehes kuolemaa? Kyllä sulla on pehmonen luonto. Multa kuoli viime vuonna lehmä, enkä mä vesitippaa vuorattanu.

Kurkijoki-Säätiön valtuuskunnan kokous 21.3.2009

Valtuuskunnan kokouksen kahvitauolla, oik. hallituksen varapuheenjohtaja Lauri Laukkanen, hallituksen puheenjohtaja Anna-Maija Nurminen-Lempinen, valtuuskunnan puheenjohtaja Pertti Hartikka ja toimitussihteeri Helena Sulavuori

Kurkijoki-Säätiön valtuuskunta kokoontui maatalous-museo Sarkassa 21.3.2009. Kokoukseen oli kutsuttu valtuuskunnan ja hallituksen jäsenten lisäksi kuu- lijoiksi myös kummankin varajäsenet, jokunen oli kutsua noudattanutkin.

Valtuuskunnan puheenjohtajana toiminut Pertti Hartikka kehotti kokousväkeä aluksi hiljaiseen hetkeen kunnioittamaan rajan- taakse poistuneiden kurkijokelaisten muistoa. Avajaispuheessaan hän totesi, että edellinen vuosi oli säätiölle taloudellisesti raskas. Sää-

tiön taloudellinen tila on kuitenkin hallinnassa, Pertti Hartikka sanoi.

Kokouksen avauksen yhteydessä Eino Vepsä lahjoitti Kurkijoki-museolle toimittamansa kirjan ”Seppä ja sällit”. Lahjoituksen otti vastaan museotoimikunnan edustaja Pirkko Riikonen.

Valtuuskunta hyväksyi vuoden 2008 vuosikertomuksen ja tilinpäätöksen sekä tälle vuodelle toimintasuunnitelman ja talousarvion. Tämän vuoden toiminnan painopisteet ovat 63. Pitäjäjuhlien järjestäminen 8.-9.8., Kurkijokelainen-

lehden julkaiseminen ja siihen liittyvä 60-vuotisjuhlavuosi, joka huipentuu 60-vuotisjuhlaan 15.11. Loimaan Heimolinnassa.

Pertti Hartikka jatkaa valtuuskunnan puheenjohtajana, varapuheenjohtajaksi valittiin edelleen Jaakko Taitonen. Erovuorossa olleet valtuuskunnan ja hallituksen jäsenet valittiin uudelle kaudelle.

Kurkijoki-Säätiön valtuuskunta (varajäsenet suluissa): Pertti Hartikka (Jari Jääskeläinen), Jaakko Taitonen (Asko Kojo), Antti Eklund (Maija Inki), Risto

Jalonen (Kaarlo Kojo), Jorma Kaartinen (Asko Sairanen), Ritva Kätkä (Lauri Poso), Ville Laakso (Kari Äikää), Sirkka Lukka (Eila Rantala), Jorma Rouhiainen (Tapio Nikkari), Eira Savolainen (Vesa Lukka), Eero Sinkkonen (Aslak Sarre, Eino Vepsä (Hannu Ketola).

Hallitus: Anna-Maija Nurminen-Lempinen, puheenjohtaja (Ismo Häyhä), Lauri Laukkanen, varapuheenjohtaja (Taina Haavisto), Pirkko Riikonen (Jarmo Syvänen), Timo Rouhiainen (Taina Lehto), Riitta Sainio (Leena Virtanen).

Kissan päivät

Kun yhtenä päivän mietin, mistä kirjoittaisin, niin poikani sanoi, -kirjoita kissasta. Olen kertonut hänelle joskus nuoruuteni aikaisista kissoista. Asuin silloin melkein metsän keskellä. Kaikki Karjalan reissut oli tehty, oltiin tultu isän rakentamaan pieneen mökkiin, pihassa sauna ja navetta, navetassa muutama lehmä, lammis ja possu yhdessä karsinassa. Kyllä siellä sopi vielä kissakin käymään. Se olikin erikoinen kissa, tuli joka ilta lypsylle, kuten minäkin. Kissa kävi nästisti istumaan lehmän viereen ja minä lypsin yhdestä tissistä hitaasti suoraan kissan suuhun, kun se sai tarpeekseen se lähti tyytyväisenä pois. Sitten lypsin lopun maidon ämpäriin lehmän seisoessa koko ajan rauhallisesti pai-

koillaan.

Kissalla oli muitakin erikoisia tapoja, joita se oli oppinut seurattessaan toimintaani. Kun söin, se istui vieressäni penkillä. Jos kahvelissani oli sille mieluinen pala, se nappasi sen kädeltäni, mutta valinnanvaraa ei paljon ollut. Vatsan täytyttyä se lähti tyytyväisenä pois. Siihen aikaan, melkein 60 vuotta sitten, kissoille ei ostettu omia ruokia kuten nyt. Elämä oli erilaista, kyllä ruokaa riitti, mutta valinnanvaraa ei paljon ollut.

Kyllähän kissoista toki oli siellä nuoruuden kodissa joskus harmiakin. Jos oli monta kissaa, ne ehdivät tehdä pahojaankin, kun juoksivat peräkkäin pienissä huoneissa. Äiti teki tuohesta kukkaruukkuja, kun ei moi-

seen turhuuteen ollut rahaa. Pelakuu ja annansilmä kasvoivat ja kukkivat niissäkin hyvin, kunnes ne putosivat kissojen leikkiessä piilosta.

Olen eläinrakas ja tuon kissan jälkeen on ollut monenlaisia kissoja. Olen näitä pieniä muistoja sieltä lapsuuden ja nuoruuden kodista Karjalasta kertonut

lapsille ja lapsenlapsille, vaikka en niin paljon muistakaan kun olin itsekin silloin aika pieni.

Nyt istun kotonani keinituolissa, kissa hyppää syliini, jos on sisällä – on oikein sylikissa.

Karjalan mummo

Kuvissa tuntemattomia hevosia ja hevosmiehiä vuosien takaa

Mies äestää, koneen päällä istuu tyttö. Kurkijoki-museon kokoelmat.

Mies niittää. Kurkijoki-museon kokoelmat.

Mies ja nainen pitelevät kahta hevosta. Kurkijoki-museon kokoelmat 1298.

Suomen autonomisen valtion synnystä 200 vuotta maaliskuussa 2009

Venäjän ensisijaisena tarkoituksena sen hyökätessä talvella 1808 noin 24 000 miehen vahvuisella armeijalla Ruotsi-Suomen itärajan yli ei ollut Suomen valloitus vaan Ruotsin pakottaminen Napoleonin vaatimaan mannermaasulkeumukseen eli kaupankäynnin lopettamiseen Englannin kanssa. Asiasta oli sovittu Venäjän tsaarin Aleksanteri I:n ja Ranskan keisarin Napoleonin Tilsitissä Itä-Preussissa kesäkuun lopussa 1807 käymissä neuvotteluissa. Kun Englanti ei voisi enää käydä ulkomaankauppaa, sen olisi Napoleonin arvion mukaan pakko tunnustaa hänen valta-asemansa. Syksyllä 1807 Ranska painosti ankarasti Venäjää ryhtymään konkreettisiin toimiin Tilsitin sopimuksen toteuttamiseksi. Lopulta se sai hyökkäyksen aloittamiseen haluttoman Aleksanteri I:n ryhtymään helmikuussa 1808 sotaan Ruotsia vastaan.

Suomen asukasluku oli tuolloin noin 830 000. Puolustusjoukkoja maassa oli 21 400 ruotusotamiestä, joiden keski-ikä oli varsin korkea, noin 40 vuotta. Joukossa oli runsaasti yli 40-vuotiaita ja jopa yli 50-vuotiaita.

Perääntyminen ja taudit uuvuttivat joukot

Ruotsin Suomessa olevan

armeijan sodanjohto oli alusta alkaen ala-arvoista taktiikan perustueessa jatkuvaan perääntymiseen. Pitkät rasittavat päivämarsit talviolosuhteissa uuvuttivat joukot. Pahimmiksi vitsauksiksi muodostuivat sairaudet. Marraskuussa 1808 sairaiden määrä kohosi jo yhdessä haavoittuneiden kanssa 6000:een. Esimerkiksi Porin rykmentin 1470 miehestä vain 113 kaatui sodan aikana taisteluissa tai menehtyi niissä saamiinsa vammoihin, kun sen sijaan tauteihin kuolleita oli yli viisinkertainen määrä, 595. Vastaavasti Helsingin rykmentin 1650 miehestä kaatui sodassa 47 tauteihin kuolleiden määrän ollessa 264. Todelliseksi kuolemanloukaksi muodostui sodan loppuvaiheessa, vuoden 1809 alussa, Tornion seutu, jonne Ruotsin Suomessa oleva armeija oli vetäytynyt. Kahdessa kuukaudessa puna- ja lavantautiin sekä erilaisiin kuumeisiin menehtyi siellä yli 2000 miestä.

Sen jälkeen kun Venäjän joukot olivat 21.2.1808 ylittäneet Ruotsin silloisen itärajan, ne saapuivat Helsinkiin jo maaliskuun alkupäivinä ja Hämeenlinnaan kautta Turkuun pari viikkoa myöhemmin. Huhtikuun puolivälissä 1808 venäläisjoukot olivat jo ehtineet Pohjois-Pohjanmaalle Siikajoen tasalle, missä käy-

tiin 18.4.08 - siis lähes kaksi kuukautta sodan alkamisen jälkeen - sen ensimmäinen varsinainen taistelu. Tämä samoin kuin viikkoa myöhemmin käyty Revonlahden taistelu päättyivät venäläisten tappioon, mikä joksikin aikaa käänsi sodankulun.

Sodan lopputulos oli varsin pian selvä. Rauhaneuvottelut saatiin käyntiin vasta Porvoon valtiopäivien jälkeen kesällä 1809 ja rauhansopimus allekirjoitettiin Haminassa 17.9.1809. Rauhamerkitsi Suomen alueen huomattavaa kasvua, kun siihen liitettiin osa Länsipohjaa Tornionjokea myöten ja Kemijoen pohjoispuolella oleva Lappi, joka oli aikaisemmin kuulunut sekä hallinnollisesti että kirkollisesti Pohjanlahden länsipuolella olevaan Ruotsin ydinalueeseen.

Miksi Suomesta tuli autonominen valtio?

Monilla historiantutkijoilla on ollut vaikeuksia löytää selkeää vastausta kysymykseen, miksi Aleksanteri I halusi kehittää Venäjän vuoden 1808 lopulla hallitsemasta miehitysvyöhykkeestä autonomisen, sisäisen itsehallinnon omaavan valtion, Suomen suuriruhtinaskunnan. Vaikeus johtuu siitä, etteivät he ole kyenneet perusteellisesti

analysoimaan Venäjän länteen suuntautuneiden pyrkimysten motiiveja ja tavoitteita, vaan ovat omaksuneet kritiikittömästi käsityksen Venäjän ekspansiivisesta politiikasta ja laajentumishalusta. Sitä on pidetty itsestäänselvyytenä, koska Venäjä Uudenkaupungin rauhassa v. 1721 liitti alueeseensa Viron, Liivinmaan ja Inkerin ja myöhemmin vuosina 1772-1795 huomattavan osan Puolasta, jonka se jakoi yhdessä Preussin ja Itävallan kanssa.

Todellisuudessa Venäjän politiikka oli jo 1700-luvulla niin kuin myöhemminkin varsin erilainen Suomenlahden etelä- ja pohjoispuolella. Vaikka se oli suuressa pohjan sodassa valloittanut koko Suomen alueen v. 1713 ja pitänyt sitä hallussaan ns. Isonvihan aikana kahdeksan vuotta, se palautti rauhanteossa Ruotsille lähes kaiken lukuun ottamatta uuden pääkaupunkinsa, Pietarin, suojaksi vaatimaansa Suomen kaakkoisosia osaa.

Ruotsin aloitettua 1740-luvun alussa uuden sodan, Venäjä valtasi jälleen Suomen, mutta palautti sen vuosien 1742-1743 Pikkuviinan miehityskauden jälkeen takaisin Ruotsille lukuun ottamatta Kymijoen itäpuolella olevaa aluetta, jolla laajennettiin Pietarin suoja-

Ruotsi ryhtyi 1780-luvun

lopulla jälleen sotaan Venäjää vastaan, mutta rauhanteossa raja jäi ennalleen.

1700-luvun tapahtumat osoittavat selvästi, etteivät Venäjän pyrkimykset Suomen suunnalla olleet offensiiviset niin kuin Baltiassa vaan päinvastoin defensiiviset. Kun tämä tosiasia tunnustetaan, on itse asiassa varsin johdonmukaista, että Aleksanteri I v. 1809 Porvooseen koolle kutsu- millaan, 28.3-18.7 pidetyillä valtiopäivillä ei tehnyt maastamme Venäjän maakuntaa, vaan korotti Suomen suuriruhtinaskuntana kansakuntien joukkoon, vahvisti maassamme noudatettaviksi Ruotsin vallan aikaiset perustuslait ja muun aikaisemman lainsäädännön sekä antoi aikaisemmin Ruotsiin sen itäisenä maakuntana kuuluneelle maallemme sisäiseen itsehallintoon perustuvan autonomisen valtion aseman. Hän teki Suomesta Venäjän puskurivaltion, jonka olemassaolon hän aivan oikein arvioi lopettavan Ruotsin hyökkäykset itään.

Aleksanteri I toimi Venäjän edun mukaisesti

Aleksanteri I:n suhtautumista Suomeen ei määrännyt mikään hyväntahtoisuus maatamme kohtaan, vaan -niin kuin kansainvälisessä politiikassa on yleistä -oman

maansa etu. Jo 1740-luvun alussa Ruotsin aloittaessa sodan itänaapuriaan vastaan ajatus puskurivaltio-Suomen muodostamisesta oli käväissyt Venäjää tuolloin hallinneen keisarinna Elisabetin, Pietari Suuren tyttären, mielessä.

Jotta suomalaisista tulisi uuden suuriruhtinaansa lojaaleja ja luotettavia alamaisia, Aleksanteri I:n pyrkimyksenä oli Porvoon valtiopäivillä ja jatkuvasti sen jälkeen koko vuoteen 1825 jatkuneen hallituskautensa ajan luoda Suomeen olosuhteet, joiden vallitessa suomalaiset tuntisivat olonsa ja elämänsä paremmaksi ja turvallisemmaksi kuin aikaisemmin Ruotsin yhteydessä. Tässä pyrkimyksessään Aleksanteri I onnistui niin hyvin, että häntä voidaan pitää ensimmäisenä valtiomiehenä, jonka suosio saavutti Suomessa henkilöpalvonnan mittasuhteet.

Ilkka Hakalehto

Kirjoittaja on helsinkiläinen filosofian tohtori ja poliittisen historian dosentti.

Otsikointi toimituksen.

Tämä on sielunmaisemani

Kesäkuussa 2008 kun luonto oli kauneimmillaan teimme matkan Elisenvaaran Riepumäkeen.

Mukana oli Valtosen sisaruksista äitini Pirjo (Karnell), Helmi (Möltsi), Maiju ja Viljo. Kolmannen polven karjalaisia olivat minun lisäksi sisareni Annika Karnell ja Marika Ropponen. Annikan tytär Helena edusti nuorinta sukupolvea.

Matkamme alkoi Helsingin Kiasma museolta. Linja-autossa istui jo Länsi Suomesta tulleita kotiseutumatkailijoita, äitini serkku Martti Sikiö matkanjohtajanaan. Olimme odottaneet matkalle pääsyä kauan, olihan edelliselle vuodelle suunniteltu matka jouduttu peruuttamaan.

Saavuimme Kurkijoelle illalla, pitkän ja kiemuraisen

matkan jälkeen. Karjalainen maisema oli juuri sellainen kun olin kuvitellut, vihreä ja kaunis, varsinkin vuorilta jotka ympäröivät Kurkijokea. Monen paikan nimi oli tuttu isoisäni Pekka Valtosen kertomuksista, kuten Aromäki, Jaakkimavaara, Huutomäki, Vätikkä ja tietenkin Elisenvaara. Vätikässä olessamme pulahdimme Laatokan kylmään veteen ja

Helmi Möltsi (s. Valtonen) Helena sisaren mekossa.

Riepumäellä vasemmalta: Christer Pettersson, Helena Pettersson, Elise Sihvonon, Marika Ropponen, Börje Karnell, Pirjo Karnell, Helmi Möltsi, Maiju Valtonen ja Annika Karnell.

ihmettelimme, miten Viljo eno oli aikoinaan jaksanut polkea pyöränsä tänne asti.

Meillä oli kumisaappaat jalassa ja reput selässä, kun bussi jätti porukkamme tien poskeen ja aloitimme vaelluksen kohti Riepumäkeä. Helmi-tädin ohjauksella löysimme hyvin perille ja matkan varrella saimme nähdä missä koulu sijaitsi ja kuulimme monta tarinaa sisarusten lapsuudesta. Nuorimman siskon Eilan (Hallberg) toivomuksesta matkalla mukana oli Valtosten vanhimman sisaren Helenan (Parkkinen) mekko, jonka Helmi puki päälleensä, jotta Helenakin olisi mukana juurillaan. Eila oli myös hengessä mukana ja soitimme hänelle kännykällä kun olimme perillä.

Isäni Börje oli yhdessä Viljo-enon kanssa tehnyt kartan Riepumäestä, joten aloimme tämän avulla hakemaan navetan, saunan,

kaivon ym. paikkaa. Talon paikalla kasvoi iso puu, navetan kivijalka löytyi ja näin pystyimme mielessämme kuvittelemaan minkälainen kotipiha oli ollut.

Riepumäellä, ruusu ja sireenipuski katveessa, äitini sanoi kyynelisin silmin meille tyttäриллensä: ”Tämä on sielunmaisemani”, seisossaan kotinsa paikalla ja katsellessaan ahojen ja metsien yli. Me kaikki itkimme ja halusimme toisiamme.

Vietimme ihanan kesäpäivän korkeassa ruohikossa eväitä syöden, nautiskellen maisemasta ja nyt ymmärsin ukkini ja hänen lastensa kaipausta Karjalaan.

Maiju-tädin ideasta kirjoittanut

Elise
(Pirjontytär) Sihvonon

Arkistoitavaa materiaalia, taustalla kuva Marttatalosta.

Kurkijoen Martat

Mennyt ja nykypäivää

Kurkijoen Marttojen uuden puheenjohtajan Marita Ventton auton tavaratilan täyttää sulassa sovussa vanha ja uu-

sia tavara. Hän on viemässä Marttojen historiaa lehtileikekansioineen ja muine asiapapereineen arkistoon.

Arkistoitavan materiaalin seassa vilahtelevat iloiset väriset pikkusukat tämän vuoden vauvoille jaetta-

vaksi.

Marttatoiminta kuuluu osana myös Kurkijoen historiaan, museon väki onkin tyytyväinen, kun historia säilyy kunnantalon arkistossa seuraavien polvien tutkittavana. Viimeaikaisen historian tutkimisen ja oman arkistonsa järjestämisen ohessa Martat elävät aktiivisesti tätä päivää osallistumalla 20 hengen voimin maustekurssille ja tekemällä kevätretken Kädentaitojen messuille.

Pieniä, punaisia ja vihreitä sukkia on kudottu yli 200 paria. Sydämen asia on uusi syntyvä sukupolvi, jota halutaan lämpimästi muistaa herttaisilla sukilla. Mikäs sen paremmin sopii Marttojen ”Kohtauspaikkana Koti” vuositeemaan. Marttojen projekti on lahjoittaa jokaiselle tänä vuonna syntyvälle vauvalle sukat. Kurkijoen Marttojen viimeiset sukat ovat menossa luovutukseen Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille. Intoa sukkien kutomiseen olisi riittänyt enemmänkin, mutta langat loppuivat, Marita Ventto kertoo ja toteaa, että Varsinais-Suomesta on viety

sukkia myös pääkaupunkiseudulle jaettavaksi.

Tämän päivän Kurkijoen Martat koostuvat eri puolelta Suomea tulleista ”siirtolaisista”, Karjalasta, Länsi-Suomesta, Keski-Suomesta ja muualta muuttaneista. Marita Ventto kokee rikkautena sen, että erilaisen taustan omaavat Martat kokoon-

tuvat yhteen yhdistyksessä, jossa taustalla on voimakas karjalainen historia.

Kurkijoen Marttojen henkilövalinnat vuodelle 2009, uutena puheenjohtajana on aloittanut Marita Ventto, varapuheenjohtaja Marja-Leena Sätälä, sihteeri Eeva Kemppinen ja rahastonhoitaja Maria Tirri.

Eila Rantala ja Teuvo Lankinen ovat käyneet Kurkijoella yhteensä kymmeniä kertoja.

Eila ja Teuvo ovat kotiutuneet Mellilään, mutta Kurkijoelle on ikuinen ikävä

– Kurkijoelle on aina ikävä. Siksi sinne on mentävä kerta toisensa jälkeen, sanoo Lankisen sisarusarjasta vuonna 1935 syntynyt Teuvo. Samaa vakuuttaa hänen siskonsa Eila Rantala. He ovat tehneet kotiseudulle useita matkoja yhdessä ja erikseen. Teuvo laskee omien käyntiensä määräksi ainakin 25 kertaa.

Teuvo Lankisen kaipuu Kurkijoelle on niin suuri, että hän jopa aikoi veljiensä kanssa rakentaa mökin Vätikkään. Kurkijoen kyläneuvoston päällikkö oli antanut siihen luvan. – Kaikki rakennustarvikkeet oli jo hankittu nauloja ja sementtiä myöten, pyörö-hirsinen mökki tilattu Sortavalasta ja olimme valmiita aloittelemaan pohjan valua, kun kyläpäällikkö perui rakennusluvan. Tontti olikin luvattu pietarilaisille rakentajille. Hän tarjosi meille toista paikkaa Hämeenlahdesta, mutta se ei ollut meistä hyvä ja niin mökin

pystyttäminen jäi toteutumatta, Teuvo Lankinen sanoo. Tontista jo maksettua vuokraakaan ei veljeksille palautettu. Vuokraruplat oli kyläpäällikön mukaan käytetty Kurkijoen entisessä kunnantalossa sijaitsevan lastentarhan seinämaaleihin. – No ne menivät ainakin hyvään tarkoitukseen, Teuvo Lankinen sanoo menetykseen diplomaattisesti suhtautuen. Mökin rakentaminen Kurkijoelle olisi vaatinut aikalailla rohkeutta ja luotamista siihen, että se saa omistajien poissa ollessa

olla rauhassa varkailta ja ilkivallan tekijöiltä. – Vajaan sadan metrin päässä meille luvatus tontista on jo yksi suomalaisen miehen rakentama mökki ja se on saanut olla kaikki nämä vuodet täysin rauhassa. Sitä paitsi meidät tunnetaan kylässä ja me tunnemme kaikki kyläläiset, ja olisin pientä korvausta vastaan saanut heistä vartijoita valvomaan, Teuvo vakuuttaa.

Seitsemän veljestä ja kaksi tyttöä

Teuvo Lankinen ja Eila Rantalan vanhemmat Jaakko ja Katri (o.s. Kontulainen) Lankinen asuivat Kurkijoen Pohjiinkylässä, josta oli kirkolle matkaa kilometrin verran. Lankisten koti oli kylän suurimpia taloja. Lapsia perheeseen syntyi yhdeksän, seitsemän veljestä ja kaksi tyttöä. Pojista kolme on jo nukkunut pois. – Viime talvena vietimme kahdet hautajaiset lyhyen ajan sisään, Eila ja Teuvo kertovat.

Perhe joutui evakkoon ensin Viitasaarelle Keitele-pohjaan, josta heidät ohjattiin Pöytyän Pihlavaan. Jatkosodan aikana omaisuus lastattiin junaan Mellilän asemalta ja Lankisen palasivat takaisin Kurkijoelle. Elämä palasi taas tutuille raiteille. Tilan pidon ohessa Jaakko-isä toimi Kurkijoella kyläsuutarina ja kulki talosta taloon korjaamassa kenkiä. Hän jatkoi työtään sotien jälkeenkin uusilla seuduilla.

– Isä oli taitava jalkineiden tekijä. Hän osasi tehdä hienoja lapikkaita ja ryppy-varsisaaappaita. Pula-aikana nahka piti ostaa mustasta pörssistä ja piilottaa aittaan purujen joukkoon, Eila sanoo.

Sekä Eila että Teuvo muistavat Kurkijoella sijainneen Elisenvaaran aseman pommituksen 20. kesäkuuta 1944. Sodan ajan tuhoisimassa lentopommituksessa menetti henkensä liki 170 siviiliä, lottaa ja sotilasta. Monet uhreista olivat ko-toisin Räisälästä.

– Pommiin jyrinä oli aivan valtava, Eila muistaa.

Uhrien jäännökset tuotiin Kurkijoen maatalousoppilaitoksen navettaan. Nuoren pojan uteliaisuus sai Teuvon kurkkimaan salaa navetan ikkunoista sisälle. Näky oli karmaiseva.

– Siellä oli kuolleiden jäännöksiä sekä heidän talteen otettua omaisuuttaan isot röykkiöt, hän kertoo. Jatkosodan aikana Lankisten tilalla oli myös venäläisiä sotavankeja työmiehinä.

– Yksi heistä, Nikolai nimeltään vallan asui meillä. Hänelle tehtiin huone, jossa oli piikkilangat ikkunassa. Turhiahhan ne olivat, sillä ei Nikolai mihinkään olisi karannut. Takaisin hän tuli heinänhakumatkoiltakin, vaikka niillä olisi ollut hyvä tilaisuus paeta, Eila Rantala muistelee.

Omasta tahdosta sotalapseksi

Toinen evakkotie vei Lankiset Koskenkorvalle Ilmajolle, sieltä Pöytyälle. Heille osoitettu tila oli suurelle perheelle aivan liian pieni ja Jaakko-isä osti vapaalla kaupalla uuden paikan Mellilästä. Jatkosodan evakomatkalla ei Teuvo ollut mukana, sillä hän oli hakeutunut sotalapseksi Ruotsiin vuonna 1943. Isä oli rintamalla eikä äiti tiennyt pojan aikeista ensin mitään.

– Teuvo oli jo pienenä niin omapäinen, Eila-sisko nauraa.

Pojan halu lähteä oli niin valtava, että hän haki itse kirkkoherra Kujalalta papintodistuksen ja lääkäri Veikkolaiselta lääkärintodistuksen.

– Äiti lähti kyllä saattamaan, kun meidät lappu-kaulaiset lapset pistettiin junaan Sorjossa ja vietiin Mustasaareen, Teuvo sanoo. Mustasaarella lapset majoitettiin työväentalolle. – Työväentalon lattialla nukuimme kuin sillit suolas-patjoina toimineiden so-kerisäkkien päällä. Ruotsiin lapset vietiin Vaasan kautta. Teuvo muistaa, miten ruotsalaisia perheitä kävi paikallisella koululla valitsemassa lapsia kotiinsa.

– He valkkasivat meitä kuin sianporsaita. Mie puikahdin petin alle, vedin viltin suojaksi ja olin hiiren hiljaa piilossa, Teuvo muistelee omaa hämmennystään. Poika pääsi kuitenkin ystävälliseen perheeseen, jossa

Jatkuu seuraavalla sivulla

Karjalaiset ominaisuudet siirtyvät geeneissä

Eila Rantalan neljästä lapsesta vanhin, Arja Hänninen tunnustautuu innokkaaksi Karjala-faniksi. Takana on kolme matkaa Karjalaan ja ensi kesänä on suunnitelmassa tehdä kierros Laatokan ympäri. Lankisen sisarusparven ensimmäisenä lapsenlapsena hän kokee olevansa vastuussa siitä, että suvun perinteet ja karjalaisuus siirtyvät tuleville polville.

– En voi jäädä odottamaan, että joku muu tekee sen, hän sanoo.

Arja patistaa toisen ja kolmannen polven karjalaisia kuuntelemaan ja tallentamaan vanhempien ja isovanhempien muistitietoa.

– Käsillä on viimeiset hetket sen tallentamiseen. Kohta meillä ei ole ketään kuka niistä kertoisi ja sitten tietoa katoaa.

Arja uskoo kiinnostuksen juuria kohtaan olevan myös ikäkysymys. Oma tausta alkaa kiinnostaa siinä vaiheessa, kun elämän ruuhkavuosien kiire helpottaa ja aikaa jää muullekin kuin opiskelulle, työlle ja perheelle.

– Esimerkiksi omat lapseni ovat vielä liian nuoria kiinnostumaan, mutta uskon sen ajan vielä koittavan, hän sanoo.

Arja Hänninen arvelee perineensä äidiltään Eilalta karjalaisia geenejä muita sisarusksiaan enemmän. Tosin Jari-veli on kuin osaavana suutarina tunnettu ukko Lankinen; yhtä taitava käsistään. Arja on syntynyt Mellilässä, mutta tunnistaa itsessään enemmän karjalaisia kuin varsinais-suomalaisia piirteitä.

– Olen sosiaalinen, iloinen ja monessa mukana oleva touhutäti ihan kuin äitinikin. Muiksi karjalaisiksi piirteikseen hän luettelee sukukeskeisyyden sekä kyvyn itkeä ja nauraa yhtä aikaa.

– Olen myös hyvä työihminen, hän nauraa ja jatkaa: – Oli työ mikä tahansa teen sen niin hyvin kuin osaan.

Turun aikuiskoulutuskeskuksessa toimialajohtajana toimiva Arja tapaa työssään paljon myös maahanmuuttajia. Hän uskoo, että sukunsa evakkotausta auttaa häntä ymmärtämään muita paremmin maahanmuuttajien ongelmia ja kokemuksia.

– Karjalaisella avoimuudella ja sosiaalisuudella on suuri merkitys siinäkin, että osaan tulla toimeen monenlaisten ihmisten kanssa.

-Karjalaisuus auttaa ymmärtämään maahanmuuttajia, toteaa Eila Rantalan tytär Arja Hänninen.

Turussa tutustuttiin 30-luvun viipurilaisiin

Turun suomenkielinen työväenopisto ja Turun Torkkelin Kilta jatkoivat vuonna 2005 alkanutta yhteistyötään luovutettuun Karjalaan liittyvien seminaarien järjestämissä. Lauantaina 14.3. paneuduttiin opistotalon juhlasalissa Viipurin vaikuttajiin.

Karjalan vanhan pääkaupungin 30-luvun elämästä esiteltiin henkilöitä ja kaupungin erityispiirteitä. Työväenopiston rehtori kasvatustieteiden tohtori Ilkka Virta ja tilaisuuden puheenjohtajana toiminut Turun Torkkelin Killan puheenjohtaja dosentti Eero Aantaa kertoivat luennoisijoiden esitysten pääosissa olleen Viipurin iloisista ihmisistä tutut ja tuntemattomat viipurilaiset.

Etsiviä ja tiilenkantoa

Ilkka Virta pohjasi oman esityksensä Viipurin poliisilaitoksen etsivän osaston miehistä kirjoittamaansa sukukirjaan Viipurin Vilka. Siinä hän kuvailee paikkaa ja aikaa joita ei enää ole sekä äidinisänsä Vilho Rissasen työskentelyä Viipurin etsivällä osastolla.

Neljännän polven viipurilainen Eero Aantaa kuvaili eloisasti maailmanmestarin ja sotahuutosankarin, Pelastusarmeijan kersantti Alfred Puustisen elämää ja vaiheita.

– Alfred Puustinen teki työuransa tiilenkantajana rakennuksilla. Hänellä oli oma tiilipukki, millä hän kantoi kerralla ennätyselliset 60 tiiltä (320 kg) toiseen kerrokseen. Elämänmuutoksensa jälkeen hän myi sotahuutoa myös ennätyselliset määrät, kuvaili Aantaa.

Leipomo ja harmonikka

Syntyperäinen viipurilainen, alkuperäisen Torkkelin Killan pj, arkkitehti Aija Kor-

Marko Tikka soitti v. 1933 valmistetulla Viipurin kukkamallilla myös Vesterisen kuuluisaksi tekemän Sakkijärven polkan.

honen, asui Torkkelinkatu 4:ssä olleen leipurimestari Alfred Pursiaisen kolmikerroksinen talon naapurissa. Rakennuksessa olivat sekä leipuriliike, kahvila että asunto.

– Pursiaisen talo oli viipurilaisten kohtaamispaikka ja tuotteet mieliin painuvia. Ostin pikkutyttönä markalla leivoksen, mikä pakattiin pieneen rasiaan. Kävelin se kädessäni kotiin kuin hieno rouva. Valitettavasti kotimatka oli liian lyhyt, naurahtaa Aija Korhonen, jonka mukaan Pursiainen kehitti ranskalais-venäläisen konditoriaidon Suomessa.

Harmonikan kuninkaan Vili Vesterisen elämäkeran kirjoittaja FT Marko Tikka kertoi Terijoella (Kivennapa) syntyneen Viljon muuttaneen 15-vuotiaana Viipuriin, missä hän sai töitä tanssimuusikkona viulun-

soittajan kumppanina. – Vili oli lahjakkuus, joka soitti korvakuulolta. Maineikkaan Viipurin Harmonikkatehtaan johtaja Nestori Kukkola myi hänelle normaalista poikkeavan harmonikan, jossa diskanttipuolen sormitus kulki päinvastaisesti. Vesterinen soitti siis erikoisrakenteisella harmonikalla, mitä muut eivät osanneet soittaa, kuvailee Tikka ne-linkertaista Pohjoismaiden harmonikkamestaria, joka nosti soittimen ”pirun keuhkoista” konserttiharmonikan arvoon.

– Viljo Vesterinen oli kihloissa puolalaistaustaisen Aleksandra (Satu) Jablonskij’in kanssa. Tämä kuitenkin kuoli tuberkuloosiin. Vesterinen sävelsi hänen muistokseen mm. kappaleen Soittajan kaipuu (kuultavissa Ylen Elävä arkisto sivulla). Hän ei pysty-

nyt koskaan soittamaan sitä itkemättä, mutta soitti siitä huolimatta. Toiset muusikot eivät tienneet kappaleen taustaa ja kyselivät miksi Vesterinen soittaa tuota kappaletta, kun kuitenkin aina itkee, kertoi Tikka.

Värikkäitä persoonia

Fil. tri Karmela Bélinki on helsinkiläinen kirjailija, tutkija ja journalisti. Hän kertoi, että Viipurin juutalaiset sijoitettiin Helsinkiin ja Turkuun. Niinpä hän on syntynyt Helsingissä viipurilaisen isän ja turkulaisen äidin tyttärenä ja viettänyt lapsuutensa Turussa. Hän kertoo isänsä halunneen käydä 80-luvulla katsomassa kotitaloaan.

– Estelyistäni huolimatta isä meni sisään asuntoon ja sanoi että en mie muute, mut mie haluan katsoo onks tääl

59 VUOTTA SITTEN...

Emännille ja tyttärille

Talojen emäntäväki sai varmaankin tarpeeksensa leipomisesta nyt äsken olleitten pyhien aikana, mutta vaikka pyhät ovatkin ohi, saattaa sentään silloin tällöin sattua tilaisuuksia, jolloin kahvipöytä olisi saatava oikein tavallista koemammaksi.

Onhan niitä aina välillä syntymäpäiviä, nimipäiviä, ja joskus niittenkin välillä ompeluseuroja ja muita tuontapaisia. Jokaisella kekkereitten järjestäjällä on yleensä omat reseptinsä niin kakkujen kuin muittenkin leivonnaisten joukossa, mutta vaihteeksi on joskus hyödyllistä kokeilla jotain uutta. Tämän vuoksi olen valinnut muutamia uusia reseptejä toivomuksella, että näistä arvoisille perheenemännille jotain hyötyä olisi!

Suklaa-hapankermakakku

2 munaa
2 kkp sokeria
1 kkp hapanta kermaa
2 kkp vehnäjauhoja

2 tl leivinjauhetta
4 rkl suklaajauhetta tai
2 rkl raastettua
levysuklaata
1 tl vaniljasokeria

Sokeri ja munat vatkataan, lisätään muut ainekset ja kakku kypsennetään hyvin voidellussa vuokaassa 40-50 minuuttia. (Tällä kakulla on se hyvä ominaisuus, että se säilyy erittäin kauan tuoreena ja hyvänmakuisena.)

Airin leivokset

1 rkl vehnäjauhoja
3 rkl perunajauhoja
1 tl leivinjauhetta
0,5 kkp sokeria
1 muna

Muna ja sokeri vaahdoteetaan, jauhot ja leivinjauhe sekoitetaan ja lisätään. Kypsennetään pienissä vuoissa kuumahkossa uuninlämmössä.

*Terveisin Manta
Kurkijokelainen 4,
1.4.1950*

tehty mittää. Ei ollut, totesi Bélinki.

Urheilun kultaisen ansiomerkin helmikuussa vastaanottanut, Suomen tuoteliainpiiriin ja arvostetuimpiin urheilukirjailijoihin kuuluva Karjala-lehden päätoimittajana Antti O. Arponen kertoi viipurilaisista olympia-voittajista. Yksi näistä oli kahden kultamitalin painija Oskari Friman.

– Oskarilta kysyttiin arvonnän jälkeen, että ketä vastaan jouduit. Tämä vastasi että en mie joutunt ketää vastaa, mut joku ranskalaine joutu minnuu vastaa, valaisi Arponen painijan

itsetuntoa.

Pitkän päivän aikana kuultiin lisäksi viipurilaisesta arkkitehtuurista (arkkitehti Riitta Thuneberg) ja sairaanhoidosta (reumatologi LL Raija Voipio). FM Olli Miettisen ansiokas kuvaus Tauno Nurmela kertoi Viipurin klassillisen lyseon oppilaasta, josta tuli kielitehteilijä, Turun Yliopiston rehtori ja akateemikko.

Monelta kantilta saivat runsaat sata Viipurista kiinnostunutta seminaarilaista kuulla käsiteltävän Viipurin vaiheita ja ihmisiä.

Kullervo Huppunen

Jatkoa edelliseltä sivulta

oli hänen lisäksi tytär.

– Heidän luonaan oli hyvä olla. Kyllähän joskus koti-ikäväkin iski, mutta ei sitä passannut näyttää.

Kylän lasten kanssa leikkiessään Teuvo oppi ruotsin kielen niin nopeasti, että pääsi jo muutaman kuu-kauden kuluttua aloittamaan opintiansä kansakoulussa.

– Minulla oli parempi todistus kuin talon työllä, hän kehaisee.

Teuvo viihtyi Ruotsissa niin hyvin, että olisi mielusti jäänyt sinne kokonaan. Vanhemmilta kävi kuitenkin käsky palata kotiin ja 1946 hän oli taas perheensä luona. Kolme vuotta ilman yhtäkään suomen sanaa oli

saanut hänet unohtamaan äidinkieltä.

– Meistä muista lapsista oli vain hauskaa, kun Teuvo oli täysin ummikko, Eila muistelee.

Teuvo Lankisen siteet Ruotsin perheeseen ovat säilyneet. Kasvatusvanhemmat ovat on edesmenneet, mutta kasvattisiskon kanssa yhteys pelaa ja vierailuja on tehty puolien ja toisiin.

Teuvo kävi viimeksi viime kesänä Ruotsissa. Silloin matkan aiheena oli kansakouluaikaisten tovereiden järjestämä luokkakokous. Heitä oli mukava tavata.

– Luokan työt olivat näiden kuudenkymmenen vuoden aikana ränsistyneet enemmän kuin pojat, Teuvo ilveilee.

Yhdistystoimintaa ja käsitöitä

Lankisen sisarukset ovat kotiutuneet Mellilään. Kymmenen vuotta sitten leskeksi jäänyt Eila Rantala asuu punaista mummonmökkiään samassa pihapiirissä poikansa perheen kanssa. Lapsia hänelle ja edesmenneelle miehelleen Viljolle syntyi neljä.

– Lastenlapsia on seitsemän ja lastenlastenlapsiakin jo kaksi, Eila-mummo kertoo ylpeänä.

Eila Rantala tunnustautuu yhdistysaktiiviksi. Hän on ollut muun muassa Maa- ja kotitalousnaisissa puheenjohtajana, yli parikymmentä vuotta ystävälvelutoiminnassa sekä myös Mellilän Karjalaisten

toiminnassa ja seuran hallituksen jäsenenä. Karjalaisyöstään hänet on palkittu Karjalan Liiton kultaisella ansiomerkillä. Yksi Eilan rakkaimmista harrastuksista ovat käsityöt. Hänen kotinsa seinillä on muun muassa hienoja ristipistotöitä. Kansallispukuja hän on valmistanut kolme: kaksi Tuuterin ja yhden Munsalan puvun. Saunatiloihista hän on raivannut tilaa kangaspuille, jotka ovat ahkerassa käytössä.

– Yhtään ostomattoa ei meidän huushollista löydy, hän sanoo.

Kädentaitoa on leipomienkin. Eilan tekemät karjalanpiirakat ja muut herkut ovat uskomattoman herkullisia. Eipä häntä ole suotta valittu Varsinais-Suomen

piirakkamestariksi.

– Olen oppinut tekemään ruokaa jo nuorena, sillä perheen vanhimpana tyttönä jouduin pitämään huolen muista sisaruksista äidin ollessa navetalla, hän kertoo.

Piirakoita porukalla

Teuvo Lankinen asuu viiden kilometrin päässä Eilasiskon kotoa hulppeankokoisessa omakotitalossa yhdessä veljensä Laurin ja Paulin sekä perheen kuopuksen Raijan kanssa.

– Meillä nuo pojat pitivät äitiä niin suuressa kunnias- sa, etteivät menneet edes naimisiin, Eila kiusoittelee veljeään. Sisarusten yhteis-

elo samassa taloudessa sujuu sopuisasta

– Kyllä meillä varikset katolla pysyvät, Teuvo vakuuttaa.

– Kotityöt siivouksesta ruoanlaittoon tehdään tasapuolisesti yhdessä. Teuvalakaan ei mene sormi suuhun piirakoita leipoessa.

– Olen osannut piirakan- teon 15-vuotisesta asti. Ei siinä mene kauan, kun porukalla pyöräytämme pari sataa piirakkaa. Raija käyttää pulikkaa, minä täytän ja rypytän ja Pauli hoitaa paistamisen. Lauri on riistamies ja hän hommaa lihat pöytänsä, Teuvo Lankinen luettelee työnjakoa.

Päivi Parjanen

Mummoni Karoliina Terentjeffin arkku on saanut luonani kodin. Sinne olen laittanut mummon papereita, kummitätini Anni Tirrin kirjoituksia, joita on todella paljon, sekä äidin ja isän valokuvia ym. Olen iän karttuessa alkanut kiinnostua entisaikojen elämästä, ja kuinka ihanaa onkaan tutkia vanhoja kirjoituksia suvun asioista.

Pyysin siskoani mukaan penkomaan arkun sisältöä, mutta häntä ei kiinnostanut. Onneksi Terännön Jaakko-serkku vaimonsa Ritvan kanssa ovat innostuneita ja tulivat tutkimaan arkun aarteita.

Sisällöstä suurin osa on Anni-tädin kirjoituksia elämästään Kurkijoella. Anni-kummi oli syntynyt Kurkijoella 30.8.1908 ja kuoli 4.10.1998. Petäjävedellä, jonne he miehensä Juhon kanssa asettuivat asumaan evakkoretkien päätteeksi. Aluksi he asuivat vuokralla, mutta rakensivat sitten oman kauniin kodin, josta Anni-täti oli äärettömän onnellinen.

Juho-kummi oli metsätoisissa, ja Anni-kummi hoiteli kotia ja puutarhaa. Hän oli myös erittäin taitava ja innokas käsityöihminen ja kirjoitteli paljon myös Kurkijokelaiseen. Jäämistössä on paljon kiitoskortteja silloiselta päätoimittajalta Uno Varjukselta. Anni-kummin kirjoitukset näyttävät lisääntyvän Juho-puolison poismenon jälkeen sekä Annin itsensä kaaduttua ja kuulon alettua heiketä, kunnes sitten hänen voimansa vähenivät.

Olen monen monet itkut itkenyt lukiessani hänen omasta elämästään kirjoittamia asioita. Niitä ei voi edes kenellekään paljastaa, ovat niin henkilökohtaisia. Ei ole Anni-tädin elämä ollut ruusuilla tanssimista, on ollut paljon syrjintää, alistamista, yksinäisyyttä, ja paljon pahaa mieltä. Kaikesta hän kuitenkin selvisi lujassa uskossaan Taivaan Isään.

On kuitenkin myös asioita, joita haluan tuoda julki Kurkijokelaisen lukijoille, kummitädin elämästä siellä kauniissa Karjalassa, jossa äidin sanojen mukaan ”käit kukkui pitkin päivää”. Kerran pyysin Anni-tätiä kirjoittamaan minulle lapsuudestaan ja näin hän kirjoitti:

Olen syntynyt Karjalan lapsena 30.8.1908 Kurkijoen pitäjässä, Otsanlahden kylässä. Kotini oli tavallinen vaatimaton maalaiskoti, jossa lapsetkin jo pienestä pitäen opetettiin kaikenlaiseen työhön. Isäni oli sellainen kyläseppä, niin kuin siihen aikaan maaseudulla oli. Lisäksi oli maanviljelys, sekä karjanhoito kotoista toimeentuloa varten.

Olin 9-lapsisen perheen kuudes, ja äitini hoiti meidät kaikki. Kaksi poikalasta kuoli aivan pienenä. Nuorin pikkusisko Martta syntyi vasta isän kuoleman jälkeen. Isän elämänlanka katkesi toukokuussa 1914

Tästä alkaa Irja Vehmasen kirjoittama sarja: Mummon arkun tarinoita, joka jatkuu seuraavissa kevään lehdissä.

Mummon arkun tarinoita

alle 50-vuotiaana, ja Martta-sisko syntyi sitten elokuun 5. päivä. Niin alkoi äidin raskas elämäntaival seitsemän puoliorvon lapsen kasvattajana ja yksinhuoltajana. Vanhinkin meistä oli vasta 14 vuoden ikäinen.

Siihen aikaan oli kaikki niin yksinkertaista ja vaatimatonta verrattuna nykyaikaan, mutta kuinka ihanana ja rakkaana se lapsuus sittenkin kaikkineen näyttäytyykään näin monien vuosikymmenien kuluttua. Lapsuus siellä harmaan, ajan patinoiman hirsiseinäisen tuvan sisällä ja ulkona on säilynyt mielessäni lähtemättömän kalliina muistona. Siellä olen viettänyt elämäni kultaisinta aikaa... Ne lelut ja räsynuket, kaikki me lapset itse kyhäsimme, ei ollut rahaa semmoisiin ostoksiin, eikä niitä kalliita leluja osattu edes kaivatakaan. Olin niin iloinen ja onnellinen,

”Olen syntynyt Karjalan lapsena”

kun itse tein aina kauniin räsynuken. En olisi raaskinut vaihtaa sitä mihinkään ostonukkeihin.

Sitten kun vuosia jo

karttui, alkoi halu oppia lukemaan ja kirjoittamaan. Siihen aikaan oli se kiertokoulu maalaiskylissä ensimmäinen opinahjo. Meillä kotonakin sattui joskus olemaan se kiertokoulu, aivan pienessä kamarissa, johon sopi vain pari kolme semmoista pitkää pulpettia ja penkit istuimina.

Minutkin opettaja otti sinne sisälle, vaikka olin niin pieni vielä, että en osannut istua siellä isomprien lasten rinnalla, vaan opettaja otti minut aina syliinsä istumaan ja sanoi: katso ja kuuntele, miten nuo isommat opettelevat lukemaan ja kirjoittamaan. Sittenhän se olikin jo ilon aihe, kun pääsi istumaan sinne pulpetin taakse. Meille pienemmille lapsille annettiin semmoiset huonommat kivitaulut ja katkenneita rihvelinpätkiä. Kun vähän aloimme jo oppia rihveliä käyttämään, niin opettaja antoi meillekin sitten paremmat taulut ja kokonaiset rihvelit, ja se olikin lapsen mielestä suuri ilo.

Lukemaan opettelimme aapisesta, en muista tarkalleen sen nimeä. Muutaman vuoden kuluttua alkoi se ohdakkeinen opintie, kansakoulu. Ensin oli kaksi viik-

koa alakoulua ja sitten alkoi ensimmäinen luokka. Sehän olikin jo suurenmoista, kun saatiin useampi kirja, kynät, kumit, vihkot ja kaikki tarvikkeet, mitä ensimmäisellä luokalla tarvittiin.

Senaikainen kansakoulu oli 4-luokkainen. Koulumatkaa oli neljä kilometriä ja se kuljettiin jalan. Minä aloin kansakoulun syksyllä 1918, kun se vapausota oli jo ohi. Mutta kaikessa oli vielä näkyvillä sodan jälkimaininkeja, aika oli

”Koulukirjatkin olivat aika huonoa painosta, joissakin kirjoissa oli sivuja melkein näkymättömin kirjoituksin.”

jollakin tavalla kireä taloudellisesti, ja sankarivainajat muistuttivat siitä ajasta, kun niitä kauhun hetkiä elettiin. Koulukirjatkin olivat aika huonoa painosta, joissakin kirjoissa oli sivuja melkein näkymättömin kirjoituksin. Kouluvihkot ja kaikki paperi oli myös sen ajan heikkoa tasoa. Mutta ei se mikään päässyt lapsen iloa ja intoa sumentamaan.

Kaikki se aika, mikä liittyy lapsuuteeni siellä Karja-

Mummon arkku, arkussa vuosiluku 11.4.1871. Takana Anni Tirrin kirjoittajalle lahjoittama rukki.

Karoliina Terentjeff s. Keronen 23.8.1879-23.8.1953 kuvattuna Pöytyällä mummon 70-vuotispäivänä.

lassa, on ollut sanoin kuvaamattoman rakasta ja kallista aikaa. Meillä oli niin hyvä äiti ja isä – olimme esirukouksen lapsia. Vaikka niin pienenä, viisivuotiaana, jäin isästä orvoksi, muistan aina ne hengelliset laulut ja virret, joita isä lauleli, kun hän keinutuolissa istuessaan tuuditteli minua ja sisko-Maikkaa sylissään.

Ensimmäisenä koulupäivänä tuli elävästi mieleen yksi monista isältä oppimistani virsistä: Jos huonetta ei rakenna Jumala auttajamme. Se oli ihana lapsuus, kun olimme isälle kaikki kaikessa, niin sydämellisesti hän meitä hoivaili ja esirukouksilla kantoi.

Äidille tuli raskas osa, kun hän jäi yksin huoltamaan sitä suurta lapsiparvea. Mutta ”niin kuin on sinun päiväsi, niin on sinun voimasikin oleva”. Siihen

äitikin turvasi ja sai ylhäältä voimia kestää ajan vaivat ja kärsimykset. Usein iltasella laulelimme äidille sitä laulua: ”Älä itke äitini, älä äiti kulta, vaikka vaan nyt isäni on jo musta multa.” Nyt on jo äidinkin maallinen matka päättynyt. Evakkotaival on loppuun kuljettu. Äidin ja isän hartain toivomus oli, että lapsista kasvaisi ja kehittyisi työntekijä, rehellisiä

”Tämän kirjoituksen lapsuudestaan Anni-täti on antanut minulle joskus ennen vuotta 1979”

ihmisiä, sekä Jumalan että ihmisten edessä.

Sisaruspärvestämme on enää jäljellä neljä tytärtä, velipoikien taival on jo päättynyt. Veli Jussi sai viimeisen leposijan Kanadan kalmistossa, äiti ja veljet Jaska ja Pekka nukkuvat iäisyysunta Pöytyän Jumalan puistossa. Taivaallista rauhaa heidän kaikkien muistolle.

Tämän kirjoituksen lapsuudestaan Anni-täti on antanut minulle joskus ennen vuotta 1979, jolloin kaikki sisaret olivat vielä elossa. Nyt hekin nukkuvat ikionta, Elissa-täti Kyrön, Anni-täti Petäjäveden, Maikkitäti Raision ja Martta-täti Viekin hautausmailla.

Muistan Anni-tädin erittäin lapsirakkaana ihmisenä, tuntuu niin väärältä, etteivät he Juho-sedän kanssa saaneet omia lapsia. Tosin heillä oli kasvattilapsena Juhon siskon Annikki-tyttö. Ja meille kaikille hänen sisarustensa lapsille hän kyllä osoitti rakkauttaan. Koskaan ei hänen luotaan päässyt lähemmään tyhjiin käsin, aina oli otettava tuliaisia kotiin.

Mummon arkussa on monta vihkoa ja jopa satoja Annin kirjoittamia lappusia, joita olen ajatellut jäljentää Kurkijokelaiseen, en tietenkään hyvin henkilökohtaisia kirjoituksia. Toivoisin muidenkin Terentjeffin jälkeläisten kirjoittavan.

Irja Vehmanen

Karoliina-mummo tyttöineen, vas. mummon sylissä Johannes (Hanski) Teräntö, Jaakko-poikansa poika, vieressä istuu Elis-sa Kärhä ja poikansa Unto, takana vas. kirjoittajan äiti Maria (Maikki) Osmosalo, Martta Kakkinen ja Anni Tirri.

Hiitolan Pitäjäseuran keväiset pilkkikilpailut

Tapahtuma järjestettiin 21.3. Suodenniemen Putajassa, kilpailujärvenä Mouhijärvi. Osallistujia lähes kolmekymmentä, joista osa toimi huoltojoukkoina keittäen pilkkijöille kahvia ja paistamalla makkaroita, ne kyllä maistuivatkin kilpailun päätteeksi.

Sää oli kauniin aurinkoinen joskin melkoisen tuulinen, jää mukavan paksua, ettei uimareissusta ollut pelkoa. Kaikki neljän tunnin aikana pyydystetyt kalat kelpasivat kilpailukaloiksi.

Iloksimme monet pitkämatkalaisetkin olivat tulleet mukkaa, olihan osallistujia mm. Hämeenlinnasta, Orivedeltä, Tampereelta, Turusta sekä iso joukko Kalakurkia Loimaan seudulta. Suurimman saaliin kiertopalkinto, Suodenniemen Säästöpankin lahjoittama puntari jäi

kuitenkin Poriin.

Yhteensä kilpailijat saivat saalista 14,647 kg.

Kaikkien tapahtumaan osallistuneiden kesken arvottiin lahjoituksina saatuja tuotepalkintoja joista kiitos lahjoittajille.

Suurin saalis, Viljo Ylönen 1930 g

Suurin kala, Viljo Ylönen 544 g, lahna.

Lähin arvaus suurimasta saaliista, Simo Kaunisto - 30 g voittosaaliista

Miehet

1. Viljo Ylönen ... 1930 g
2. Terho Voutavaara 1763 g
3. Pentti Kemppinen 1613 g
4. Simo Kaunisto 1509 g
5. Martti Repo ... 977 g
6. Kari Kaijo 545 g
7. Sulo Rasilainen 531 g

8. Jouko Mäki..... 313 g
9. Matti Nolvi..... 274 g
- 10 Pertti Vihavainen 245 g
- 11 Pekka Valkeapää 230 g
- 12 Eero Häkli 219 g
- 13 Seppo Kaljunen 215 g
- 14 Martti Meskanen 205 g
- 15 Lauri Nolvi..... 107 g
- 16 Pauli Salmelainen 45 g
- 17 Martti Vaittinen -
- 18 Leo Kesseli..... -

Naiset

1. Sari Latva-Valkama 1403 g
2. Saini Repo 1198 g
3. Aino Jantunen ... 427 g
4. Raija Laaksonen 368 g
5. Aila Kaljunen ... 291 g
6. Leena Meskanen 111 g
7. Ilmi Kesseli 66 g
8. Marketta Rinne ... 62 g

kirj. *Raija Laaksonen*

Iha tossii kalajuttui

Mie oon mielelläin lueskelt Kalakurkiin juttui täs Kurkijokelais. Itekkii ku jonkinlainen kalamies. Tiä pakina on vähä ku avvoinkirje heilä. Suap sitä muutkii lukkii jos jaksoat.

Meijä pit piässä kerra (1997) errään itänuapurin rajatarkastuspiällikö kans lähel rajjaa oleval suletul purol tai joel kalastammua. Sanottii, et ol suatu venäläiste tullimieste lupa. Mut tiijäthä sie niä nuapurit, mikkää ei uo varmaa, jos et uo erityise hyvä kaver heijä kans. Suunnitelmat muuttuut hyvi herkäst. Eipä päästy purol.

Suati tytyy Viipur lahtee ja rapistunnie ”vapaa-ajan keskus Sputnikin (Energia)” majotustiloi lahe länsipuolel. Yks meijä ryhmästä harastel tosissua valokuvvaust. Isos suihkuhuonies, mis ol ainaki tusina suihkuu ja ne pöntöt, hiä lauko: ”Missään en ole ennen nähnyt ruskean värin näin laajaa väriskaalaa ja yhteensopivuutta seinän ruskeapilkkusten kaakelien kanssa”. Ja kamera räpsähtel hänel tiuhast. No ruostetaha se ol.

Mut kallaa myö kyl päästii Viipur lahtel, veettii puukapuloi vennee peräs ja piiskattii yhe saare rannalkii kaikelaisil vieheil vettä. Ei kalan kallaa. Eihä se mittää, kalamies suap tottuu sellasieki. Käyphä nuo Kalakurjetkii Laatokal ast kalas vaik suavat vua muutama sinti. Niil se vast kova kilohinta tulluo.

Venäläist isännät heittiit yöks par verkkoo. Saivatkii muutama haue puikula. Ku isännät ei tuntuniet ossoava vilevoija, ni mie näyti. Puikulat olliit nii pienii et ne luiskahtel käsist vähä välillä ja mie vuoleskeli vahingos viehtel sekä peukaluo et etusormii, taispa joku sorm siin nytjähtiä haue suuhu. Kuluha siin aikoa ko välil pit sittoa sormii ja välil ottua kipulääket ja sit taas puhuu mite sitä hommaa pittiäp tehdä. Mie en kyl uskont aamul kaverloie puhheit, et vileerauksest olin muka puhunt kaks tuntii. Viimeks ku mie heit tapasi se ol kasvant, niiku kalamieste kalat, ainakii kolmanneksel.

Parast siin paikas ol, et myö satuttii näkemää ko eteläspäi Viipur lahe yl lens pitkä lintujono koillisie päin. Tais kestiä parkymment minuttii. Se ol arktine muutto,

Hauenpuikuloita löytyi sentään verkosta, ettei ihan kalatta tarvinnut olla.

en olt enne näht. Vaikk en mie mikkii lintuponkoaja ole, ni joha ol mahtava näköst! Taisiit varmuuve vuoks Venäjä puolel lentiä harvas parijonos.

Siit sit jatkettii seuraavan päivän johokii entisie pioneer keskuksie, tais olla Käkäsalme päi mänevä tie varrel Vuokse ylitykse jälkie. Siel leiril myö sit syöttii muun ohess ne hauepalat. Emännät olliit paistaniet ne kiehuvas rasvas. Olha ne sitä enne jo espaistuniet vuorokaue lämpimäs ilmas. Eihä heil siel olt mittää jäkuappiloi.

Sit meijät kuletettii leirilt Kiimajärvel. Kallaaha sin mäntii, eihä siin muuta tok olt. Jotekii siit järve suomalaisest nimeste kutekii muistu mielee, et Pietaris kerra hotellis tul puhelisoitto jollai ulkomuan kielel: ”They will sent you a nice girl, do you...”. Se ol varmast hotelli ommii kotkotuksii, en mie uso et meijä venäläist isännät ois semmost ilkoa meil tehniit. Kylhä mie het huomasi, että käytäväs istu jatkuvast par mummoo. Nehä ties tarkkaa millo myö oltii huoneis ja vissii ilmoiteltii sellase tavara kaupustelijoil. Soittoit tul muillekii meijä porukast nii et pit yöks nykästä johot irt. ... Ai nii, kalat siel järvel taisiit olla nuis järven nime mukasis puuhis ko ei meijä pyytöihä kerinniet tarttuu.

Illal venäläist isännät

paistoit jätkäkynttilä pääl saslikkii. Myöhä se opetettii heil eellises paikas se kynttilä teko. Meijä oma auto-kulettaja ei syönt ainuttakua pallaa. Hiä vua heitti pimiäs illas vaivihkua sasliki pala taaksie. Kuiskas viel meill: ”Kissaa ei ole enää näkynyt”. Se ol aikasemmi pyörint siel pihäl. Myö muut kutekii kyl syöttii rohkiast lihakimpaliet ja otettii kostuketta piäl. Keskiyöl myö käimmä viel saunas. Suomalaineha se ol alunperi, mut kiuas ol erikoine. Se ol kokonua muuri tai piipu sisäs. Löylyluukku ol silias muuris ainaki par metrii korkiil.

Oha miul näit kalareisui tapahtummii muitakii, mut en mie täs niistä enniä kertoile. Kysyn vua Kalakurjilt: Onks teil tälasiä kokemuksii, vai uotako sissää lämpiävviä vai ettäkö uskalla puhuu? Oisko muute oikiampua sannuo ”Kalakurkiloit?” Eihä hyö vissii kurjii uo, ku korkeintua vähä aikua seuraavan uamun. Ei taija tuo miun murre muutekua olla enniä iha puhast Kurkiove kielt, ko mie oon evakko-poikan asunt viijes er paikas ja käynt kouluu kuuvnes. Pitäs vissii suaha kielekiäntäjä appuu. Se on niät silviisii et kiel pittiäp olla oikijas asennos ku puhuu Kurkiove muretta.

Nimim. Lohmies

Näin tehdään jätkäkynttilöitä, opetustuokio naapureille.

60 vuotta opiskelustipendejä sotaorvoille ja veteraanien lapsille

Suomen Aseveljien Liitto lakkautettiin Neuvostoliiton vaatimuksesta vuoden 1945 alussa. Liiton keskeisiä arvoja olivat olleet kunniavelka kaatuneille ja sodasta erityisen paljon kärsimään joutuneiden auttaminen sekä aseveljien oikeuksista huolehtiminen. Asevelihenki ei loppunut, vaikka yhteistä järjestöä ei enää ollut. Aseveljien Liiton entiset johtajat hallitsivat perustettua Kaatuneiden Muistosäätiötä.

Säätiö aloitti sääntöjensä mukaisen sodasta kärsimään joutuneiden auttamisen mahdollisimman ripeästi. Sotaleskille ja -orvoille järjestettiin ammattikoulutusta vuodesta 1950 ja sotaorvoille alettiin jakaa samana vuonna stipendejä

korkeakouluopiskelua varten. Ensimmäisessä jaossa kymmenelle opiskelijalle annettiin 50 000 markan (n. 1700 €) suuruinen stipendi. Valtiovallan taholta ei tuolloin annettu opiskelijoille taloudellista tukea eikä stipendejä jakavia säätiöitäkään ollut juuri muita. Hakijoiden määrä kasvoi aina 1960-luvun lopulle saakka, mutta määrän vähetessä stipendin saajiksi hyväksyttiin vuodesta 1973 lähtien kaikkien rintamamiesperheiden korkeakouluissa opiskelevat lapset. Myöhemmin jakoehdotja täsmennettiin koskemaan vain ensimmäistä korkeakoulututkintoa koskevaa opiskelua. Hakijamäärät kasvoivat voimakkaasti korkeakouluopiskelun lisääntymisen myötä.

Vuonna 1993 hakijoita oli eniten, 546 opiskelijaa ja heistä 486 sai stipendin. Viime marraskuussa hakijoita oli enää 20 ja heistä 18 myönnettiin stipendi. Tässä viimeisessä jaossa stipendin suuruus oli 950 €.

Kaatuneiden Muistosäätiö on jakanut 60 vuoden aikana n. 8.500 stipendiä lähes 5000 opiskelijalle. Tällä toiminnalla on voitu taloudellisesti auttaa sodasta kärsimään joutuneita ja kunioittaa veteraanisukupolven työtä itsenäisyytemme turvaajina ja henkisen sekä aineellisen vaurauden rakentajina. Annetut stipendit muistuttavat ainakin saajiaan isänsä suuresta panoksesta maamme tulevaisuudelle.

Kuvia tunnistamassa

Kurkijokelaisessa n:o 1 - 2009, kerroin saamistani vastauksista lehdestä 7.11.2008 julkaistuihin Pekka Kiiskin kokoelman valokuviin. Samassa lehdessä oli kaksi uutta, samaan aiheeseen liittyvää kuvaa. Niihin liittyen olen saanut vielä pari yhteydenottoa, kirjoittaa Marja-Liisa Laine.

Koulurakennus miesten taustalla olisi ”kyläkoulun” alakoulu. Löytyi kuva alakoulusta teksteineen, ja siinä on samanlainen kivien reunaama kukkapenkki ja portaat samoin kuin tässä kuvassa.

Valokuvasta, jossa on kuorma-auto Kiiskilän pihassa, soitti Martti Laakso. Hän arveli isoisänsä Aukusti Laakson seisovan kuvan vasemmassa reunassa nuorten vieressä. Aukusti Laakso mainitaan Kurkijoki kylästä kylään kirjassa sivulla 221: Hän ja ”Vaino Eerikäinen olivat myös kuorma-autoilijoita, jotka tarvittaessa suorittivat henkilökuljetuksia erikoisluvalla.”. Martti Laakso kertoi, että ainakin tansseihin oli väkeä näin kuljetettu. Myöhemmin isoisä oli kuljettanut linja-autoa, ”Ruposen ruskeata.”

Arvi Heinonen lähetti toimitukselle lisävalaistusta ”Kokkelipiimää kotona ” – juttuun.

Kokkelipiimää kotona

Kyllä kokkelipiimää, tai ainakin sitä hyvin läheisesti muistuttavaa, saa kotioloisakin ilman lehmän ostamista.

Meillä tehdään näin: Laitetaan litran kannuun noin puoliksi punaista ja sinistä purkkimaitoa ja siihen siemeneksi entistä piimää noin puoli kahvikupillista. Maidon sekoitussuhde on vapaa. Maito jätetään huoneenlämpöön, kannu peitettynä esim. lautasliinalla, ei tiiviillä kannella. Noin vuorokauden kuluttua piimä on valmista. Kannu laitetaan jääkaappiin ja jäähtymisen jälkeen se on valmista nautittavaksi. Ennen käytön alkua pitää piimää hieman sekoittaa vaikka lusikalla. Ei tämä piimä tietenkään aivan uunissa käytetyn veroista ole, mutta hyvää kuitenkin! Vielä kun saisi hieman oikeaa kurnupiimää sekaan, mutta se on nykyään vaikeaa.

Kun aloittaa piimän teon ensi kertaa, herää tietenkin kysymys, mistä saa sen siemenen? Siihen tarkoitukseen käy kauposta saatava kurnupiimä, joka ei taida olla aivan ”ehtaa” koska purkin kyljessä lukee, että tehty hapatetusta maidosta. Rasvaton luomupiimä käy joten kuten, mutta kurnupiimä paremmin. Muu kaupan piimä ei käy, sillä niiden siemenellä piimästä tulee ”viruvaa”, ei kokkelia.

Pienenä huomiona Anjan ansiokkaaseen kirjoitukseen: Ei kokkelipiimää suinkaan aina tehty lypsylämpimästä tuoreesta täysmaidosta vaan Kurkijoella, kun siellä oli kermameijerit, niin maito ”laskettiin”, siis separoitiin heti lypsyn jälkeen ja piimää tehtiin arkioloissa kuoritusta maidosta. Ilmeisesti myös säästäväsyyssyistä.

Arvi

Näkökulmia

ARPAJAISVOITTO JA KYLKIÄINEN

Tässä tarinassa ”kylkiäiselä” on pääosa. Taitaapa olla niin monissa muissakin elämän arpaisissa.

Tarina sai alkunsa eräässä eläkeläisjärjestön syntymäpäiväjuhlassa, jossa sain olla mukana. Juhlan loputtua kävimme uteliaana tutkimassa, josko olisi ollut arpaonnea. Arpaisvoittojen kylkeen oli kiinnitetty teipillä voiton saaneen omakätisesti kirjoittama nimilappu.

Jo voittopöytä lähestyessäni tiesi joku kertoa, että minuakin oli onnistunut .

Ja aivan oikein: olin voittanut suuren vadillisen erilaisia kuivattuja hedelmiä muovikelmun alla. Palkintoni päällä oli sitä paitsi toinenkin paperilappunen,

jolle joku toinen oli kirjoittanut jotakin.

Ennen kuin ehdin tutkia tuon paperin sisältämää viestiä, joku nykäisi minua hihasta. Hän oli suunnilleen ikäiseni ja kokoiseni naisihminen, joka kertoi oikopäätä asiansa. Aikaa oli näet vähän käytettävissä, sillä kaikilla oli mielessä kotimatka, ja vieressäni odotti jo kiireinen kyytimieheni hoputtamassa.

Tuo uusi ystäväni oli jo pitemmän aikaa halunnut saada minuun yhteyttä, ja nyt hän katsoi tilaisuutensa tulleen. Nimeni oli esiintynyt jonkun kirjoitukseni alapuolella. Ehkä hän oli nähnyt paikallislehdessä kuvani, kenties luenutkin

kirjoituksiani. Näistä hän oli päättellyt, että olemme kotoisin samasta pitäjästä, sieltä nykyisen itärajan toiselta puolelta. Kurkijoki on toden totta yhteinen alkukotimme.

Uusi ystäväni esitteli minulle myös aviopuolisonsa, mutta kovin paljon en hänestä vielä tiedä. Tuosta lapusta sain tietää hänen nimensä , osoitteensa ja puhelinnumeron. Ne ovat hyvä pohja jatkokertomukselle, joka todennäköisesti alkaa huomisella puhelinsoitollani. Tärkeintä tuossa lyhyessä tapaamisessa oli se lämmin tunne, jonka sain kokea.

Me karjalaiset olemme koonneet koko aikuiselä-

mämme palapeliä, jonka aiheena on yli kuusi vuosikymmentä sitten kadotettu kotiseutumme asukkaaneen. Minulle on nyt löytynyt taas yksi kadotettu palanen, ja onnellisena yritän sovittelaa sitä tuttuun kehykseen. Tuntuu kuin olisin saanut uuden sukulaisen. Heitähän on tulla tupsahtanut elämäni vuosien myötä ennenkin. Löytöserkuiksi olen heittä joskus kutsunut.

Et arvaakaan, uusi löytöserkkuni, miten paljon iloa pieni nykäisy hihasta voi saada aikaan . Ottakaa opiksi, pohjalaiset ja muut! Emme me pure.

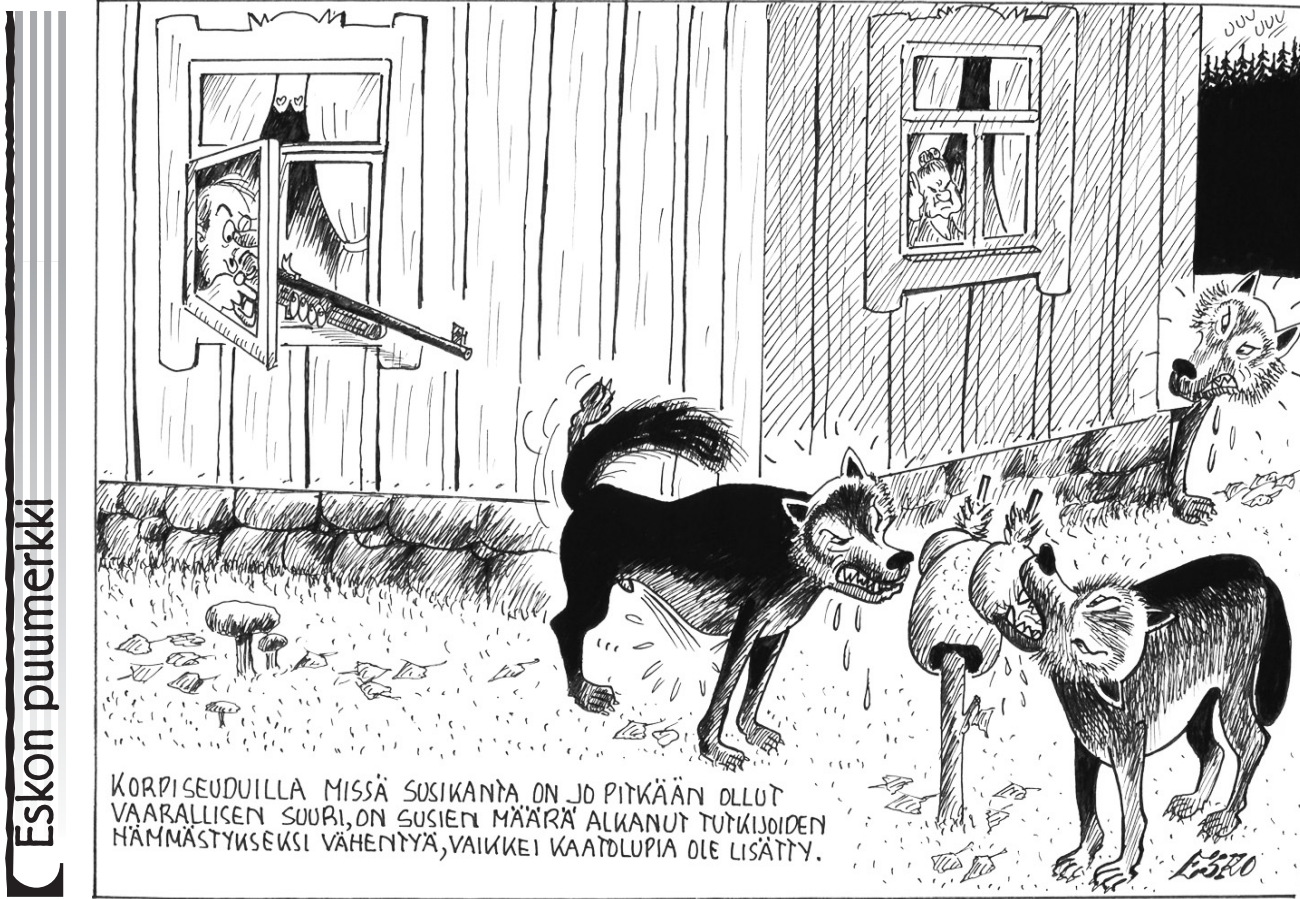
Lyyli Nevanperä

Loimaan Seudun Karjala-seuran pilkkikilpailut 8.3.2009 Pyhäjärvellä Kalikassa

- Tulokset:
1. Eero Räisänen ... 1604 g
 2. Pentti Kemppinen 1421 g
 3. Marjatta Poskiparta 1375 g
 4. Saini Repo 431 g
 5. Martti Repo 265 g
 6. Jenni Suvila 94 g
 7. Terttu Veijalainen 94 g
 8. Pentti Julku 48 g

Mitalistit: keskellä voittaja Eero Räisänen, vas. Pentti Kemppinen ja oik. Marjatta Poskiparta

Escon puumerkki

KORPISEUDUILLA MISSÄ SUSIKANTA ON JO PITKÄÄN OLLUT VAARALLISEN SUURI, ON SUSIEN MÄÄRÄ ALKANUT TUTKIJOIDEN HÄMMÄSTYKSEKSI VÄHENNYÄ, VAIKKEI KAATOLUPIA OLE LISÄTTY.

Sanomalehti

järjestää taas suosituksen

lukijamatkan

Kurkijoelle 4.-7. kesäkuuta 2009

Alustavaa tietoa lukijamatkasta, lopullinen matkaohjelma valmistuu maaliskuun aikana.

Matkan hinta hotellimajoituksella kahdenhengen huoneessa **270** eur/hlö.

Yksityisesti perhemajoituksessa majoittuvilta viisumihankkimiskustannukset + kuljetus maksaa **135** eur/hlö.

Yksityisesti perhemajoituksessa majoittuvilta, joilla on viisumi voimassa, pelkän kuljetuksen hinta on **90** eur.

Kuljetuskustannuksiin sisältyy bussilla tehtävät kierrokset Kurkijoella, mahdollisuuksien mukaan vierailu läheisille kotikylille sekä toisena päivänä yhteinen kiertoaajelu ympäri Kurkijokea.

Viisumihankintaa varten jokaisen pitää täyttää viisumianomuskaavake ja liittää mukaan 1 kpl passikuvia (voi olla mustavalko-, tai värikuva), sekä kopio voimassaolevan passin kuvasivusta.

Passin tulee olla voimassa vähintään 6 kk matkan jälkeen.

Vastuullisena matkanjärjestäjänä toimii Matka-Niinimäki Oripäästä.

Viisumianomuskaavakkeen saa tulostettua Matka Niinimäen kotisivuilta:

www.matka-niinimaki.fi

Ilmoittautumiset Matka-Niinimäki
puhelimitse 02-4865 880 tai 0500-531905
tai sähköpostitse: ossi@matka-niinimaki.fi

Tule mukaan

Maaseudun naiset täynnä tahtoa, voimaa ja luovuutta

MoniNainen emäntä -kirjoituskilpailun voitto Kangasniemelle

Suomen maatalousmuseo Saran, Maaseudun Siivestysliiton ja Maaseudun Tulevaisuus -lehden järjestämän MoniNainen emäntä -kirjoituskilpailun palkinnon on jaettu naistenpäivän alla Loimaalla. Saapuneiden 553 kilpailutekstin joukosta palkittiin kahdeksan.

Kilpailun voittaja on 32-vuotias agrologi Anu Ellä Kangasniemeltä. Tuomariston perustelujen mukaan Anu Ellän kirjoitus "Olen minä täällä!" henkii syvää maahenkeä. Se on kielellisesti rikas ja kirjallisesti valmis teksti, joka kuvaa hienosti emännyyden eri

toteuttamistapoja henkilökohtaisesti koettuina.

Toiseksi kilpailussa kipusi emäntä Riitta Mikkola Salosta runokoosteellaan "Sadonkorjuusonaatti". Sen tekstit tarjoavat upeita kiteytyksiä emännän arjesta kipeitäkään aiheita kaihtamatta. Kolmannen palkinnon vei koskettava lehmistä luopumisen kuvaus "Pääsiäisestä pääsiäiseen", jonka kirjoittaja on emäntä Jaana Kumpulainen Lapinlahdella.

Lisäksi tuomaristo jakoi tunnustuspalkinnon ja neljä kunniamainintaa. Tunnustuspalkinnon on Maaseudun Tulevaisuuden nimikkopalkinto ja sen sai Marja-Liisa Ahvenniemi Alajärveltä. Hänen novellimainen teks-

tiä "Ruskeat kumisaappaat" on hyvin aistittava ja kansatieteellisen tarkka kuvaus äidin lypsymatkasta. Kunniamaininnan saivat Heleena Lassila Kälviältä, Leena Turtiainen Kerimäeltä, Merja Uotila Alvettulasta ja Leena Perho Ypäjältä.

Tuomariston mukaan kilpailutekstien runsas määrä, hyvä laatu ja ansiokas sisältö osoittavat, että maaseudun naisissa on

paljon luovaa potentiaalia. Kokonaisuutena saapuneet tekstit muodostavat myös arvokkaan aineiston, joka taltioi maaseudun naisten arkea ja historiaa. Tekstit tallennetaan Suomen maatalousmuseo Sarkaan ja ovat siellä tutkijoiden käytössä. Valikoima kilpailuteksteistä julkaistaan keväällä Maaseudun kustantamana kirjana, jonka toimittaa Kirsti Manninen.

Kuvia tunnistamassa

Anni Ojalainen soitti toimitukseen kuvan nähtyään ja kertoi, että kuva on otettu Alhon kylästä. Kyntävät pojat ovat kaksosia, Pölkin Matti ja Tauno. Taustalla näkyvä harmaa riihi on Rouhiaisen riihi. Anni Ojalaisen kotitalo sijaitsi Rouhiaisen naapurissa.

Osanottoon

Kurkijoki- adressi

4 erilaista: kirkko, vanha maisemakuva, värillinen maisemakuva, kulleroita

Hinta: 12 € saatavissa toimituksesta

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Matti "Volvo" Markkanen
2. 55 metriä
3. Hippokratesta
4. Eilat
5. sauvakävelyä
6. poliisi
7. Iran
8. vuosina 1618-1648
9. 900 kiloa
10. Metso

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoimena:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on s. detty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat my s maksuttomia oikeudenkäyntiä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalaankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ

Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija.

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain **35** eur. Tilattuna alle 1,50 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni

☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Palauta kuponki kirjokuoressa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi